Karasek, Jiri Josef
Legenda o ctih

JIŘÍ KARÁSEK

LEGENDA O CT. MARII ELEKTĚ Z JEŽÍŠE

ZE LVOVIC

LEGENDA

O CTIH. MARII ELEKTĚ Z JEŽÍŠE

CTIHODNÁ MARIE ELEKTA Z JEŽÍŠE

LÉTA PÁNĚ 1922

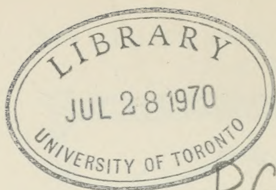
PRAHA-KRÁLOVSKÉ HRADČANY

JIŘÍ KARÁSEK ZE LVOVIC

LEGENDA O CTIH. MARII ELEKTĚ Z JEŽÍŠE

VYDAL LAD. KUNCÍŘ V PRAZE

LIBRARY
JUL 28 1970
UNIVERSITY OF TORONTO

O Ježíši! Jak dlouhý je život člověka, ač říká se, že je krátký! Je krátký, můj Bože, by se získal jím život, jenž nemůže se skončiti, ale velmi dlouhý pro duši, která touží se viděti v přítomnosti svého Boha. - SV. TEREZIE Z JEŽÍŠE, Výkřiky XV.

V SOUMRAKU, KDY ZApadající slunce po všech věcech rozlévá sepiový přísvit, poutníku, bloudící po mrtvém hradě Pražském a po Hradčanech, snílku, zpovídající rád věci, odsouzené k neodvratnému zániku, - staňte na chvíli před klášterem bosých karmelitek, a poslouchejte jeho mlčení .. Nebo, ještě lépe, bude-li vám přízniva náhoda, a shledáte-li, že jsou pootevřeny dveře chrámu, vejděte a řekněte sakristanovi, by vám ukázal list svaté Terezie z Ježíše. A nad pergamenem, na němž spočívala ruka světice a jejž popsala energickými písmeny, zahloubejte se v tajemství síly, jež stvořila klausuru karmelitek. . .

A nebude-li ještě překonána vaše skepse, neuvěříte-li ještě, že bylo třeba svrchované životní síly, by byla zbudována chmurná zeď, dělící dvacet bosých karmelitek od celého světa, - síly, které byl schopen jediné asketický genius svaté Terezie, - pak staňte u mříže, jež je po pravé straně hlavního oltáře, a poproste, by vám některá z neviditelných obyvatelek klášterních ukázala ctihodnou matku Marii Elektu z Ježíše, zakladatelku kláštera bosých karmelitek v Praze.

A najednou se odhrne rouška, pokrývající mříži, a s úžasem budete zírati do osvětlené komnaty, v níž na zlaceném křesle sedí převorka, mrtvá po dvě stě padesát let - a přece hledící na vás živými zraky, jejíž život se neskončil onoho dne, v němž zemřela, - ale jež překonala silou své bytosti smrt svého těla a zůstala mezi svými sestrami, v klášteře, jejž založila, přítomna s nerozpadlým tělem, podržujíc stále svou podobu a odmítajíc, by se vrátila v hrobku, kam ji na čas její karmelitky uložily.

Sedí na svém trůně s křížem a lilií v rukou a přijímá denně návštěvy svých sester, jež sedají u jejích nohou, - a její pootevřená ústa říkají s nimi i dále modlitby, jimiž se chvěly před půl třetím stoletím...

Všechny vrstevníky této ženy, kteří se domnívali, že se zmocnili tajemství života, že jej prožili do poslední krůpěje, smrt odnesla v nepaměť, jako vír vody unáší odtržené řasy: tato žena, jež zazdila všechna okna svého domu, by se odloučila - zdánlivě! - od života, neodchází, žije, působí, mluví, stýká se, více než ostatní sestry, se světem a vlévá životní sílu, - ona, mrtvá, - v duše, jež se uchylují k ní, ubity životem...

Tato veliká, tajemná světice, jež učinila

ze své hrobky mystickou síň, v niž se vchází jako k živoucí přítelkyni, stvořila vnitřní vzpruhou své duše ovzduší takové zázračné síly a důvěry, že přetrvalo u ní všechnu tělesnost, ba, více, propůjčilo i její tělesnosti moc vzdoru proti rozkladu...

Příteli, milující věci vznešené a smutné, jehož zraky opojuje Valdes Leal stejně jako zraky dona Juana slavným a strašným dílem tváří mrtvol, hlodaných červy, viďte, poslechnete legendu života věrné služebnice Boží, ctihodné matky Marie Elekty z Ježíše, - legendu, již znáte a milujete, ale do níž básník vkládá symbol, jak jej vyčetl z pergamenu, posvěceného dotekem ruky svaté Terezie, a ze žhavých zásvitů, jež se zanítily pro něho v podlouhlých očích Marie Elekty z Ježíše onoho večera, kdy jsme zabloudili v chrám karmelitek, tajemnou náhodou, skoro jako bychom byli přitaženi proti své vůli, mimoděk, mystickou silou, prýštící z těla Marie Elekty z Ježíše...

Kateřina Tramazzoliová se narodila v městečku Terni v italské provincii Perugii.

Legenda vypravuje, že novorozeně přišlo na svět, ozářeno takovým nadpřirozeným svitem, že všichni, kdo se blížili k němu, klesali zbožně k zemi.

Svaté dítko - takový název dávali Kateřině lidé prostého ducha, a názvem tímto označovali už předem dráhu světice, - neboť jen chudí duchem mohou vytušiti na této zemi dráhu svatých.

Mládí Kateřinino bylo klidné, posvátné. Neúčastnila se her svých družek, rozjímala o Bohu, a kdežto mládí jejích sourozenců bylo marnotratné jako vzbujelý růžový keř, její mládí bylo smutné, téměř chmurné, jako plody podzimu, šípky, jeřabiny, jalovce a trnky.

V den, kdy po prvé měla přijímati, Kateřina byla jak u vytržení, a pohled na ni tak dojal starého, zatvrzelého zlosyna, pravého despotu hříchu, jenž jen tvrdě dovedl mluviti se svým Bohem, že se obměkčil najednou a marně ještě chtěl vzdorovati: druhého dne přece vyhledal kněze, smířil se s Bohem, ve svrchovanou chvíli, neboť do večera zemřel náhlou smrtí.

Když bylo Kateřině deset let, její otec o-

nemocněl. Lékař se vzdal veškeré naděje.

Kateřina v bolesti se uchýlila v chrám, v hrobovou plíseň starobylé stavby, kráčela zadumána po kamenech hrobek, po kterých šlapalo už tolik pokolení... Světci a světice se tam tyčily na obrazech za mřížemi pobočních kaplí, krásní jinoši v brokátových pláštících a v límcích, uměle skládaných, v postojích kavalírův, a světice, líbezné jako šlechtičny v květovaných rouších, ověšené parádními šperky. Ale Kateřina jako by jich neviděla.

Krutá exaltace svatého Kříže ji přitahovala, svlečené krvácející tělo Kristovo, rozedraná jeho kolena a probodané boky. U něho klesla a prosila za zdraví otcovo.

A najednou Kristus odepial jedno z ramenou, vyprostil ruku z hřebu. A kyna Kateřině, řekl jí:

- Od této chvíle jsem já tvým otcem.

Kateřina porozuměla.

Mohla se vrátiti klidně v dům otcovský, kde zatím mrtvého otce obalovali v poslední plátna...

Přistoupila k němu, a ač v tuto chvíli cítila, že ji Bůh sám trhá z její rodiny jako tuhou rostlinu z kořene, potlačila tento poslední bolestný záchvěv a klidně se rozlou-

čila s mrtvým otcem, neprolivši ani jediné slzy, k úžasu i k pohoršení přítomných ...

Nikdo z nich netušil, co se děje v duši dívky, jež se postila tak přísně, že i jídla, jež musila jísti, by se udržela na živu, prosycovala odpornou essencí, by se jí nestalo jídlo nikdy rozkoší.

Noci probdívala, umrtvujíc své tělo flagelací, a dopřávala si jen tolik spánku, by neklesala slabostí, když za jitra pospíchala do chrámu svatého Jana Evangelisty k první mši.

Všechny ozdoby svého šatu odpárala, všechny šperky, jimiž ji matka, věrna šlechtickým tradicím, chtěla ozdobovati, sňala se šíje a ozdobila jimi zázračnou sochu svaté Panny.

Její mladost, její panenství bylo zahradou, zdráhající se nésti růže, - obklopila sebe a své srdce samým trním. Chtěla je uchovati prosté všech světských žádostí.

A přece Bůh, snad aby zvýšil zásluhy jejího sebezapření, obdařil ji krásou, jež omamovala mladé hochy, otáčející se za ní, když spěchala večer, za Ave Maria, z kostela, bleda vznešenou čistotou, přitažliva cudným, chladným jasem.

Tyto žádosti cizích zraků, ač snažila se, by jich neviděla, působily jí muka. Chvěla

se, by myšlenka, by představa hříchu nezadýchla kalným dechem křišťálové čistoty její duše, o niž usilovala.

Doma objala paty svatého Kříže, přitiskla se k nohám Kristovým, a cítila, ona, pro niž celý živý svět byl navždy mrtev, chvění svatého Dřeva. Slyšela šelest úst sochy. Zdálo se jí, že jí Kristus šeptá opět vznešená, tajemná slova:

- Od této chvíle jsem já tvým otcem.

Kateřina se přitiskla ke kříži jako ke svému jedinému příteli na tomto světě. Přitiskla se k němu, jako by chtěla chladnou svou duši ohřáti na tomto nebeském ohništi, a její rty šeptaly slova lásky a díkův.

Nosila na svém těle již, byť neviditelný a nehmotný ještě, oděv příští karmelitky, a její srdce chovalo Ježíše jako svatostánek. Její srdce mělo již odvahu „zajmouti Boha" jako svatá Terezie z Ježíše, s hrdinnou vzpruhou veškeré bytosti, do níž skanula Boží milost jako dešť propalujících, žhavých paprskův...

Všeho světského Kateřina se dotýkala plaše, jako se dotýká křídlo vlaštovice v letu sotva znatelně prejzové střechy. Ale s dychtivým záchvěvem rozpiatých křídel se vrhala její duše až na dno propastí všech věcí svatých a božských.

Nejčastěji Kateřina docházela do klášterního chrámu bosých karmelitek kongregace sv. Eliáše. Karmelitky měly pro ni zvláštní přitažlivost. Jejich úplná odloučenost od světa ji vábila kouzlem dokonalé svatosti. Býti karmelitkou, odvrhnouti všechnu světskou marnost, překročiti práh klausury, slyšeti, jak zapadají za ní dveře, by se neotevřely pro ni už nikdy, nad toto všechno Kateřina nemohla si představiti většího štěstí.

Pokud byl otevřen kostel karmelitek, proklečela všechny chvíle v něm, upírajíc zraky na zamřižované a zastřené okno klausury, toužíc zahlédnouti aspoň stín některé z řeholnic . . .

Sakristan, jenž obstarával úklid kostela a dorozumíval se s karmelitkami otvorem ve zdi, v němž byl otáčecí přístroj, na nějž řeholnice kladly bohoslužebná roucha a zlaté nádoby, připravené ke mši, vypravoval Kateřině všechno, co mohl vytušiti o vnitřním životě v klášteře z dlouholetého styku s karmelitkami, jichž nikdy nepoznal. Také stará žena, bydlící ve fortně a mající na starosti všechny potřeby klášterní, nákup nutných potravin a věcí, jichž v klášteře řeholnice samy nemohly si obstarati, jí leccos probě-

děla, ač stýkala se s řeholnicemi také jen týmž způsobem, jako sakristan. Byly proto všechny tyto zprávy jen kusé a nejasné.

U mříží klausury Kateřina stávala často a byla šťastna, zaslechla-li uvnitř kročeje. Představovala si, jak řeholnice, neznámá jí sestra, přechází chodbou. Snažila se vytušiti, kam se asi ubírá. Jde do kůru se modliti? Jde do své cely, by rozjímala o Bohu a jeho milostech?

Kteréhosi dne po odpoledním požehnání uprosila sakristana, by jí na chvíli nechal o samotě v kostele.

Sakristan rozsvítil svíci, jedinou svíci v tmavém, velkém prostoru kostelním, postavil ji na lavici a odešel.

Kateřina si klekla před hlavní oltář blízko okna do klausury a zahloubala se v modlitbu. Najednou se jí zdálo, že slyší tichý vzdech za mříží.

Všechna se vzrušila. Kdo to tak vzdychl blízko ní, aniž ho viděla? Co tíží neznámou duši? Bolest, že nemožno dojíti věčného spasení ani touto hrdinnou obětí?

Kateřina povstala s prudkým posunkem. Najednou také jí se zmocnila pochybnost, je-li dostatečně silna, by přijala karmelský škapulíř.

Myslila na svatou Terezii, na sílu jejího ducha, jež jí umožnila, že dovedla zazdíti svůj časný život do hrobky, by dobyla věčných nebes, na tuto mohutnou, nepoddajnou povahu, jíž nezkrušila žádná překážka, jež všechnu mohutnost své vůle, svého citu dovedla přepínati v nejkrajnější body, by dosáhla vítězství. Má také ona dosti síly, by podnikla zápas o dobytí nebe?

Kateřina se dívala na slabé, útlé své ruce, rozhlédla se kostelem, jejž vlhkost a starobylost plnily ovzduším chmurnosti, v němž odlesk svíce hrál na odprysklém zlatě oltářního obrazu.

Vzpomněla na extatickou světici s pohledem, upřeným v brány nebes, odkud jí srdcem pronikal šíp, že až krev třísnila závoj a řeholní roucho, a najednou se vztyčila ze své skleslosti.

Cítila růsti v slabém svém těle despotku, jež dovede vnutiti silou vůle životu tuto formu a ne jinou. A když pak o Velikém pátku slyšela chmurné zpěvy neviditelných karmelitek jako rekviem, rvoucí lidská srdce hrůzami Kristova utrpení, uzrálo v ní rozhodnutí, že se stane karmelitkou, že hlas svůj připojí k tomuto chorálu bytostí, jež se odřekly všeho pozemského.

V tom okamžiku nebylo již pro ni života, ani světa. Vše, co žila dosud, uplývalo v minulost, jako se rozplývá obrys lodi, odjíždějící z přístavu, v mlze večerní. Tehdy jí bylo sotva dvacet let. Úběl pleti, čelo čisté, klidné, zraky, v nichž jako by se kmital odlesk hořících voskovic oltářních, tajemný svit, vysílaný jako z hloubi oranžových topasů, rty, hovořící jen o věcech vznešených a smutně posvátných, útlé, bledé ruce, stvořené, by nesly palmu světice, nezemská krása celého jejího zevnějšku působila, že byla vším okolím pokládána za vyvolenou.

Nepřekvapilo tudíž nikoho, když oznámila matce, že chce vstoupiti do kláštera bosých karmelitek kongregace sv. Eliáše.

Strýc Kateřinin, P. Angelus Tramazzoli, jenž už od nejútlejšího dětství své neteře předvídal, že svit extase, chvílemi šlehající zpod hnědozlatého obrví dítěte, je předzvěstí příští svatosti Kateřininy, vyjednal vše, čeho bylo třeba, by Kateřina mohla překročiti vytoužený práh klášterní.

Posléze matka, tiše plačící, doprovodila večer dceru k bráně klášterní.

Nebránila jí, nevzpírala se úmyslu dceřině: ale nemohla překonati bolesti, že jí nemá nikdy spatřiti . . .

Poslední pohled ve dveřích fortny, jež se otevřela na hlas zvonku sama, - a Kateřina zmizela v tmách kláštera navždy. Vešla v něj pevně, nesouc v oběť své mládí s hrdostí, s níž umírá vítěz na pavéze, pokryté vavříny.

Vítězila v tom okamžiku nad svody vnějšího života. Odvrhovala svět a jeho marnost pro sílu mocného vnitřního života.

Nebude teď ničeho než rozjímání o Bohu. Vše, co žila dosud, zůstalo před prahem kláštera. Zrodila se v ní nová bytost, beze vzpomínek na minulost, žijící jen v Bohu a pro Boha.

K obláčce Kateřina se připravovala několikadenními duchovními cvičeními. Žila v nejpřísnějším mlčení, v dokonalé samotě, ale měla v očích žár tak mocné extase, že když se vrátila zase mezi řeholnice, by se podrobila zkoušce, všechny byly jaty žasem nad září, sálající z této bytosti, proniklé veskrze horečkou svatosti ...

Od této chvíle karmelitky uvěřily, že Kateřina je povolána ke zvláštnímu úkolu, ke zvláštní milosti v jich řádě.

Obklopily ji s hořícími svícemi a uvedly

za zpěvu chorálu, jejž odzpěvuje církev nad rakvemi, do kůru.

K otázce, chce-li v řádě vytrvati až do smrti, Kateřina odpověděla pevně: Chci.

Fenomen vůle nebyl tu menší než u Pavla na cestě do Damašku, než u Terezie, opravující v tuhou kázeň původní řeholi jerusalemského patriarchy Albrechta, zrodivší se v tuhé seči křižáckých rytířů se Saraceny. Ubohý lidský stroj, slabá hříčka smyslů, zjevila tu sílu, nejen rozmetávající v trosky vše, co bylo dosud, ale tvořící životu formu novou, zproštěnou všech vnějších vlivů, vnucující ji vlastní tělesnosti despoticky.

Není důležito, vede-li k cíli realisace této vůle, dobude-li tato odhodlanost opravdu nebes a zajme-li Boha: rozmach, gesto je veliké, čin je dobyvatelský. A ať kypí a šumí sebe větším hlukem života veliké město, obklopující klášter, slabá dívka, jež překročuje jeho práh, jež zavírá za sebou navždy jeho dveře, zjevuje teprve opravdovou sílu života, odvrhujíc život, rdousíc jeho pokušení, jichž lesky se chvějí v srdci jako těžké, horečné hadí svíjení v hnízdě.

Kateřina Tramazzoliová, oblékajíc prosté hnědé roucho, obouvajíc sandály, halíc se bílým, neprůhledným závojem, přijímajíc

pás, škapulíř a bílý řeholní plášť, změnila se zároveň navždy v Marii Elektu.

V noviciátě podala důkazy, že má nejen sílu, dostáti všem povinnostem řeholním, že nejen dovede dokonale umrtvovati všechnu tělesnost a splývati s Bohem jako s jedinou bytostí, hodnou veškeré lásky, ale projevovala zároveň tolik duchovní síly, že se podrobovaly jí jako vzoru i nejstarší řeholnice, vidouce v ní bytost, povolanou Bohem ke zvláštním úkolům.

Po roce Marie Elekta vykonala profesi a přijala černý závoj. Přípravná doba se skončila, život Marie Elekty se ustálil v konečnou, nezměnitelnou formu.

Žila teď dlouhou řadu dní v jediném domě a měla tak žíti ještě leta, stále, až do smrti.

Byly zde řeholnice, jež tu žily padesát let, přecházely chodbami a nepamatovaly se ani, jak vypadá kvetoucí magnolie.

Stařena tu žila, říkaly o ní, že je stoletá, ale měla stále svou dívčí duši, jak přerušila její vývoj v svých dvaceti letech, a měla chvíle i čiré dětinnosti, smála se jako děcko, smála se bez příčiny. Často se ozval za noci smích z její cely, děsící ticho kláštera, v jehož chodby vléval měsíc své hrobové světlo.

Marie Elekta zapomínala dokonale světa.

Jejím světem byly teď chodby, schody, cely kláštera.

Den její se počínal o třetí hodině ranní, kdy vstávala s lože, by se odebrala k modlitbám do kůru.

Kráčela tajemnými chodbami. Z hlubokých temnot zazářila k ní chvílemi věčná světla, rozsvícená před posvátnými obrazy.

Někdy šla úplně sama, tehdy, kdy bylo jejím úkolem, by klášterním zvonem budila ostatní sestry. Zastavovala se u kříže, s něhož bílé tělo Kristovo, krvácející z ran, chladem sněhu svítilo do temnot, a skláněla před ním hlavu, rozjímajíc o svém životě a děkujíc Bohu za jeho dokonalé štěstí.

Nikdy nepřišla jí touha, by opět uzřela svět. Bylo to, jako by odumřely navždy v její hlavě jisté buňky jejího mozku, tkáně, obsahující vzpomínky na minulý život.

Venku - tam nebylo ničeho. Všechno bylo jen zde. Na neprůhledných, věčně zastřených oknech kláštera šelestil někdy dešť. Někdy se ozval vítr, zaduněl venku pád nějaké věci, ozvaly se nejasné hlasy lidí. To byly zvuky, ale nic více. Vzpomínka k nim nepřidávala představ.

Ale nebyl nikterak jednotvárný tento život, byť i byl obmezen na tytéž chodby a tytéž

cely. Byl naopak hlubší, vroucnější, - neboť nebyl rozptylován ničím vedlejším a podřadným jako venku ve světě.

Malá cela Marie Elekty, prostě vybílená, zdobená jen krucifixem, zářila čistotou. Ale z lásky ke Kristu Marie Elekta z ní vypudila všechno pohodlí.

Spávala na tvrdém loži. Pod krucifixem visely důtky, jimiž se bičovala, ostré řetízky, jimiž se mučila, by umrtvovala tělo dle předpisu řehole svaté Terezie.

V refektáři jídala s ostatními sestrami při dlouhém stole, zaujímajíc vždy totéž místo. Na stole před ní ležela skřínka s jejím jménem, obsahující jídelní náčiní.

Sestry nehovořily nikdy za jídla, jen jedna z nich předčítala vždy nějakou legendu. Dovoleno bylo jediné nasycení za den. Marie Elekta si ukládala ještě těžší posty: často nepožila za celý den s dovolením své představené ničeho.

Devět hodin ztrávila vždy modlitbami a četbou breviáře, ostatní část dne prodlévala ve své poustevně, konajíc práce, nutné klášteru, nejčastěji zhotovujíc roucha neb ozdobujíc oltářní prádlo výšivkami.

Střídala se s ostatními sestrami v kuchyni, obstarávala někdy domácí lékárnu nebo rov-

nala v knihovně knihy, plné svatých rytin, v archivu listiny s velikými pečetmi biskupskými.

Někdy poklízela chodby, kůr, refektář, hovornu, čistila uvnitř kláštera skla oken a dveří, prala prádlo a žehlila, časem i bílila zdi.

Čas ubíhal tak za té práce, že omeškala-li se něčím jiným, měla spěch, by zameškaného dohonila, než zazní zvon k modlitbám.

Marie Elekta milovala blahodárné ticho rozsáhlého kláštera. Zdálo se jí, že ani nikdy neměla jiného domova mimo klášter. Byla dokonale šťastna. Když byla první čas v klášteře, měla pocit, že se ponořila v oceán ticha, cítila ještě odlišnost ovzduší světa, hlomozivého a marného, od tohoto ovzduší, léčivě uklidňujícího a věčného. Nyní však vžila se tak v toto ovzduší, že se jí zdálo, že žije v něm odjakživa.

Žila po své profesi již dvě leta v klášteře.

Zdálo se jí, že zde zůstane navždy, že jí nikdo nevytrhne z této posvátné, klidné samoty. Ale kteréhosi dne představená ji povolala k sobě. Marie Elekta, tušíc něco nepředvídaného, s bázlivou předtuchou šla do slavnostní síně, plné starobylého nábytku, kde visely portrety abatyší, vážných paní

s kříži na prsou a na hlavách s korunami, kde byl rozprostřen v zasklených skříních celý poklad klášterní, monstrance, zářící démanty, posvátné sošky ze zlata a slonové kosti, svícny, kalichy, mísy, konvičky, ornáty, protkávané zlatem a stříbrem, zdobené drahými kameny.

Představená překvapila Marii Elektu rozkazem, že má se připraviti hned na cestu do Vídně, kde měl býti založen klášter bosých karmelitek. Z kláštera v Janově a z kláštera v Terni bylo vybráno za tím účelem po dvou sestrách.

Marie Elekta se loučila těžce. Děsila ji myšlenka, že jest jí vykročiti z vrat kláštera, v němž se cítila tak šťastnou, a projíti zase světem, jehož se odřekla navždy, třebas ho neměla viděti, majíc tváře zakryty neproniknutelným závojem.

Mimo ni odcházela z kláštera ještě ctihodná matka Kateřina.

V Janově obě se sešly s druhými dvěma jeptiškami. Císař Ferdinand jim poslal vstříc jako čestnou stráž šlechtice, by je doprovodili až do Vídně, by jich chránili zvláště za obtížného přechodu přes Alpy.

Na této cestě měla jedna ze sester, ctihodná matka Pavla Marie, již si zvolily sestry

za svou představenou, zvláštní zjevení: ukázal se jí Kristus a oznámil jí, že si přeje, by se spojila s ním Marie Elekta nejen srdcem, ale i jménem.

Když bylo oznámeno toto zjevení představeným řádu, bylo jimi nařízeno, by od té doby Marie Elekta připojovala k svému jménu dodatek: z Ježíše.

Mezi dvořany, provázejícími řeholnice do Vídně, byl kavalír, slynoucí ve vídeňské dvorní společnosti svou urozeností, udatností a krásou. Ale byl příliš oddán neřestem, mužnost jeho ráda se spalovala veškerou brutalitou jich ohňů.

Spěl tak příliš rychle k branám pekel, on, jehož předkové tasenými šavlemi jako uragány spravedlivé odvety záslužně odráželi turecké hordy, vnikající do Uher.

Mařil skvělost svých rytířských schopností příliš šílenou a marnou hrou milostných dobrodružství, pitek, karbanu a soubojů.

Spáchal zločin právě onoho dne, kdy jej císař vyvolil za průvodce karmelitek z Italie do Vídně: usmrtil otce dívky, jenž mu bránil, by se zmocnil jeho dcery. Zločin zůstal utajen, vinník nebyl vypátrán.

Alectihodná matka Pavla Marie měla kteréhosi dne vidění: zřela hříšníka, spoutaného

těžkými řetězy, jejž zlí duchové vedli podél povozu řeholnic. Kdykoli však přiblížil se hříšník k oné straně, kde seděla Marie Elekta, zlí duchové zděšeni pouštěli řetězy a mizeli...

Pavla Marie se modlila vroucně, by byl vysvobozen hříšník z moci ďábelské. Za noci, kdy druhé sestry ve vozech spaly, než ještě bylo jim se modliti ranní modlitby (neboť po cestě zachovávaly všechna pravidla své řehole, jako by žily v klášteře), zavolala tiše kavalíra jeho jménem a vylíčila mu tak podrobně jeho utajený zločin, že se zděsil, vida nadpřirozenost této příhody. Ale matka Pavla Marie důtklivě mu doporučila, by se nevzdaloval po celou cestu vozu na onom místě, kde seděla Marie Elekta - i nemohl než uposlechnouti: a najednou se udál s ním zázrak. Duchové zla jej opustili, hrdý a vzpurný kavalír zaplakal lítostí a hořce se kál ze svého zločinu. Byl najednou jako zatopen záplavou milosti, prýštící ze sladké, něžné, andělské bytosti Marie Elekty. Marně upíral své pohnuté, antilopí, plavé oči, okouzlující všechny ženy, na hustý závoj, zastírající jeho pohledům vznešenou dobroditelku jeho života. Neměl nikdy spatřiti obličeje bytosti, jež ho zachránila od záhuby.

Ale když odpykal svou vinu i světským trestem, jejž mu zkrátila císařova milost, nepřestal býti vděčen Marii Elektě za prokázanou milost: vstoupil do řádu bosých karmelitánů, modle se k Marii Elektě jako k světici a učiniv jí patronkou celého svého dalšího života, tráveného teď v samotě a odříkání.

Za karmelitkami se zavřela ve Vídni brána kláštera sv. Josefa.

Ale ani tam Marie Elekta neměla zůstati navždy. Byla určena za zakladatelku kláštera bosých karmelitek ve Štyrském Hradci. Ač bránila se tomu úkolu v hluboké pokoře a ač byla zdraví velice chatrného, musila uposlechnouti.

Sama císařovna Eleonora ji doprovázela až do Laxenburgu. Poněvadž Marie Elekta byla zesláblá různými nemocmi, byla jí propůjčena císařovnina nosítka.

Mnoho trpěla krutou zimou a neschůdnými cestami. Ale hrdinně snášela vše.

Brána třetího kláštera se zavřela za Marií Elektou. Ale ani tam neměla zůstati navždy. Dostala rozkaz, by se odebrala do Prahy, a poručeno jí, by se ujala zde správy nového kláštera.

Odpoledne 1. září 1656 kolem 4. hodiny v Praze na Karlově mostě se zjevil průvod, k němuž se sbíhali lidé se všech stran. Karmelitky v povozech a Marie Elekta na nosítkách, všechny zastřené neprůhlednými závoji, provázeny šlechtici na koních, blížily se k ulicím Menšího města pražského. Pověst o Marii Elektě ji předešla z Vídně do Prahy. Lidé uctívali Marii Elektu jako světici, klekajíce před jejími nosítky. Průvod se zastavil před kostelem Panny Marie Vítězné, kde uvítali řeholnice duchovní s kardinálem arcibiskupem Harrachem v čele.

Marie Elekta zatoužila po jediném: by jí ukázali milostnou sošku Ježíškovu, o níž slyšela tolik již té doby, kdy byla ještě v klášteře v Terni... I byla vynesena soška slavnostně z klausury a postavena nad svatostánkem.

Klečíc před oltářem, nad nímž trůnila zázračná soška, Marie Elekta si uvědomila náhle všechno, co věděla dosud o podivném tomto městě, jež nazývali Prahou...

Věděla, že je zde v samém středisku, kde se střetla víra s bludařstvím. Věděla, že bylo nutno zde celému národu šlápnouti na šíji by zhanobené svatyně mohly opět se rozhlaholiti, nábožným zpěvem a modlitbami věřících.

Když odsunula na okamžik závoj, její zraky spatřily oltář, na němž Maria měla prsa prostřelená rukou rouhačovou. A nad hlavním oltářem se tměla podoba zneuctěné Rodičky Boží, jiř P. Dominik nalezl před bitvou bělohorskou ve smetí v Strakonicích s očima, vypíchanýma bodákem žoldnéřovým.

Vzpomínala na obrazy, jež z Čech přinesli do Vídně, posvátné obrazy, zhanobené kacíři, na Marii, s otvorem proraženým na krku, jímž byl protažen provaz, by mohla býti pověšena matka Boží na šibenici, a zaplakala před Jezulátkem bolestí: neboť i jeho milostnou sošku nalezli karmelitáni pohozenou na smetišti.

Vznesla zraky k ní. Svaté dítě, oblečené do jemných látek, zavinuté do bílého hedvábí, pošitého zlatem, vztyčené v slavnostní, půvabné své toze, usmívalo se na ni něžně a šťastně.

Tato malá, posvátná, vosková soška, obklopená zázračností, vyzařovala nebeské kouzlo. Ač byl celý kostel bílý, místo, kde stálo Jezulátko, zdálo se prostorem ještě jasnějšího, průsvitnějšího světla.

Marie Elekta myslila při něm na svou vzdálenou vlast, jíž už nikdy neuvidí, na zahrady,

zaplavené sladkým, lichotivým ovzduším, plné ptákův a bzučících včel, plné prudké oranžové vůně. Vztáhla ruce k Ježíškovi a řekla naposledy sladké slovo: Italia, loučíc se navždy se světlem své vlasti, vcházejíc pod toto vzdálené, chmurné, severní nebe, v město, potřísněné krví zápasů, plné stop urputnosti, rouhání, šílenství.

Vztyčila se - a bylo jí najednou, jako by zhaslo všechno světlo světa: spatřila bojiště, plné mrtvol, viděla těla ve strašných tónech hniloby, celé kostnice lebek a nad nimi kletbu, zkázu, zatracení.

Všichni přítomní, stojící v pozadí chrámu, byli zachváceni záchvěvem hrůzy, když se vztyčila pojednou s prudkým pohybem Marie Elekta, když odhrnula náhle černý, hustě zřasený závoj a utkvěla jako přízrak nehybně, prodlužujíc ještě táhlou a štíhlou linii svého chorobného, zesláblého těla, zatím co růženec za jejím pasem zachrastil...

Marie Elekta cítila v tom okamžiku, jak jí proniká celá tragická trpkost toho, co se zřítilo v této zemi.

Zdálo se jí, že nikdy nebude lze v tomto městě dosti se modliti a káti, by všechny viny a zločiny jeho mohly býti odpuštěny a zapomenuty...

Marie Elekta zkřížila ruce na prsou jako mrtvý na rubáši, přitiskla je v bolesti k sobě.

Bude míti dosti síly, by v tomto prokletém, zavrženém městě našla nebo stvořila kout posvěcené země, kde by měly modlitby její a jejích družek tolik moci, by vyrvaly ďáblu aspoň část jeho kořisti?

Blesk šlehl hlavou Marie Elekty: zdálo se jí, že vidí žnečku, nesoucí snop na svých ramenou, viděla sebe, odnášející nebeskou kořist do věčnosti...

- Vítězství! - zašeptaly její rty - a chimérický přelud proklatého, zavrženého, bludařského města ustoupil v její mysli.

Vidouc na oltáři lilii, jejíž stonek byl přelomen, přistoupila a narovnala jej, - a v tom okamžiku lilie se vzpřímila v rukou světice, a přítomným se zdálo, že ne jedna, ale sta lilií kvete vždy znova a znova, a že celý oltář je plný lilií...

Te deum zaznělo radostně chrámem...

Marie Elekta, znova zastřevši neprůhledně obličej černým závojem, odcházela za zvuku slavných zvonův, ulitých z dobytých bělohorských děl, do starobylého domu, v němž byl zařízen zatímní klášter bosých karmelitek. Tam už čekaly na ni ostatní sestry

a posypaly všechny chodby klášterního domu kvítím, aby uvítaly svou představenou. Všechny cítily najednou, že celou jich bytostí se prolévá šťastné kouzlo, důvěrné štěstí. Měly dojem, že ne představená, ale světice vchází v jich řady. I zaplesaly, vztahujíce k ní toužebně ruce.

Pro bohoslužby byla zařízena zatímní kaple, spojená s klášterním domem, kde karmelitky byly přítomny mši, odděleny od ostatních věřících mříží, hustě zastřenou.

Za klášterním domem se prostírala veliká zahrada. V ní byla pěstována zelenina a pak květiny, zvláště růže a pivoňky, k okrase oltářův a svatých soch.

Poněvadž zeď její byla nízká, a z okolních domů bylo možno se dívati do zahrady, Marie Elekta dala přivolati zedníky, by zahradní zeď zvýšili tak, aby se stala zahrada nepřístupnou zvědavým zrakům.

Ale ač zedníci pracovali celý den, stavba zdi nepokračovala. I bylo to divno Marii Elektě. Vstala za noci a šla prohlédnouti stavbu, chráněna jsouc tmou před pohledy lidí. A tu spatřila, jak démoni odbourávají to, co za dne zedníci vystavěli. Vztyčivši se náhle, požehnala zeď znamením kříže, - a hned démoni zmizeli. Stavba zdi byla pak nerušeně dokončena.

Po dvou letech bylo v klášteře sv. Josefa již dvanáct sester. Ale představenými ustanoveno, že počet pražských karmelitek nemá nikdy býti větší než dvacet, a jen zemře-li některá ze sester, že lze řeholnicím doplniti svého počtu novou sestrou.

Marie Elekta byla zvolena svými sestrami převorkou. Byla jim vzorem světice. Všechny se opojovaly vůní jejích ctností, vůní její svatosti a žily jen v ní a pro ni. . .

V tomto ovzduší askese a odříkání, v celách a v chodbách, z nichž vanula vůně, nutně sdružující představy samoty a hrobu, Marie Elekta byla bytostí tak světlou, něžnou, přitažlivou, kouzelnou, jíž sestry mohly se svěřovati s důvěrou v pochybnostech a s láskou v okamžicích bolesti. Neboť ne všechny vstupovaly v klášter s takovou hrdinnou duší, s takovým vnitřním souladem jako Marie Elekta.

Mnohá z nich unikala ze světa, poněvadž ji v něm štvala bolest. Mnohá z nich stiskla krvácející srdce a vešla v klausuru, by se pokusila zapomínati.

Ubohý prahu dveří, jimiž procházely chvějící se postavy žen, by přijaly navždy na svá bedra tíhu hnědého roucha karmelitek, kolik snů hynulo na tvém chmurném dřevě,

kolik zklamaných ilusí utkvělo na něm, přerušujícím spojení mezi světem a těmi, kdo se odhodlaly jej překročiti navždy. . .

Často zazněl zvonek v klausuře hlásící, že si přeje někdo mluviti s karmelitkami.

Marie Elekta scházela do hovorny, k otvoru, neprůhledně zamřižovanému, otvírala železnou okenici, majíc hlavu úplně zastřenu černým, hustým závojem. Hovořívala tak s návštěvníky, nejsouc jimi spatřována. A stávala se důvěrnicí těch, kdo byly jejími sestrami, a těch, jichž v světě nechaly.

Nemajíc vlastní bolesti, přijímala na svou duši bolest ostatních. A toho kouzelného účinku! Vyprávějíc o návštěvě mladé sestře, dovedla jí vše říci, aniž ji zraňovala. Milovala jste, sestro, kohosi, kdo vás nebyl hoden? Přišla zvěst o něm, že vaše modlitby, vaše oběť snad mohou zlomiti odpor, jejž jeho náruživost staví proti Bohu. Přichází prý někdy v klášterní kapli, a ač nemodlí se, naslouchá, neozve-li se z klausury ohlas kroků té, jíž oklamal, a jež se obětovala za něj.

A mladá karmelitka, jež klekla před Marií Elektou a skryla své tváře do jejího klína, jako činí zarmoucené děcko své matce, zvedala hlavu, svěřovala Marii Elektě neštěstí svého srdce, všechnu tragiku, jež lámala její srdce.

A Marie Elekta, ne už převorka, ale něžná přítelkyně, dívala se na ni dojata a očima, vystupujícími ze slz jako hvězdy z mlh, a říkala slova útěchy.

Utvrzovala ji v tom, že není štěstí mimo samotu a není klidu mimo modlitbu pod nohama Ukřižovaného.

A povstávala s křesla jako přízrak, jako světice, jež vystoupila ze svého rámu, zdvíhala průsvitné poprsí, na němž se blyštěl šperk starobylého kříže, žehnala éterickými prsty nešťastné sestře, oblévala ji a ztišovala půvabem své čistoty, svého klidu, své božské bezpečnosti.

A ať venku město osvětlených oken pod nesmírným mlčením noci dýchalo vší marnou rozkoší svých neřestí, zde v klášteře tajemství bytí a života se dotýkalo dvou rozjímajících duší.

A zbloudilá sestra četla rozřešení svých zmatků, svého šílenství, svého osudu ve dvou krásných, nesmírných očích, upírajících se na ni, v hlubinách duše této světice, jež jí ukazovala krásu odříkání, vítězství zmučeného a přece tak silného nitra...

Čím však silnější byla duše Marie Elekty, tím více slábla a hynulo její tělo.

Vypadala posléze jako věčně umírající, ja-

ko bytost, propadlá již smrti, jež se vzpírá jen silou duše zániku.

Na nohou se jí otevřely rány jako stigmata, ústa její často chrlila krev. Sžíravá horkost prostupovala jejím tělem.

Její bytost byla udržována uměle na živu, jako vavřín se drží s obtíží v žhoucí rokli.

A ač bolest někdy sevřela tak křečovitě její rysy, že sestry, modlící se z breviáře, pohledly často na ni s hrůzou, nepřešel sebe menší sten vyschlých úst, jež pro horkost nemohla se rozevříti.

Byla posléze tak průsvitná, že její tělo jako by pozbývalo veškeré hmotnosti. Bylo viděti její žíly, celou síť jich pod úbělovou pletí, hned se modrající a hned se temnící do prudké, zlověstné červeně.

Všechny sestry, jež ulpívaly s hlubokým citem, s opravdovou dětskou láskou na své Marii Elektě, jež byla jejich štěstím a jejich tajemstvím, děsily se, vidouce vadnouti tělo, na něž padalo s kříže božské světlo, osvětlujíc je jako křehký stonek, jenž mohl desetkrát v hodině se přelomiti...

A čím smrti bližší, tím Marie Elekta byla krásnější. Čím spíše mohla křehkost jejího bytí se rozpadnouti, tím magičtěji plály výhně jejích kouzelných očí, podobny vosko-

vicím oltářním, jež nejzářivěji vzplanou v okamžiku, kdy se počínají roztékati nadobro.

Božská Inspirovaná se blížila k svým Letnicím, kdy měl se snésti paprsek nebes na její čelo, by ji posvětil navždy za světici.

Když posléze klesla na lože, nemohouc již sama dojíti ke kůru, by se modlila s ostatními sestrami, Marie Elekta poprosila sester, by ji tam donesly.

Bylo to v den tříkrálový. Dle ctihodného zvyku karmelitské řehole v tento den sestry obnovují sliby řeholní.

Sestry vztyčily svou převorku a se šetrnou námahou ji odnášely do kůru za zvuku zvonu, jenž duněl stejně žalostným zvukem jako zvon za pohřbu.

Věřícím, dlícím v kapli, prozrazoval zvon, že se děje za mříží klausury něco nezvyklého.

Na připravené křeslo karmelitky složily drahocenné břímě. Pod klenbou se šířila vůně, jako za pohřbu ji vydechují květiny věnců a vosk svěc.

Závoj převorčin se odhrnul, a světlo padalo na její obličej, na němž se jevila předzvěst smrti, strašlivé odstíny bledosti a zeleně...

Bílý plášť padal po těle jako umrlčí příkrov po mrtvole...

Sestra za sestrou poklekala před převorkou, obnovovala své sliby a líbala její ruce. Nebylo svatozáře nad hlavou Marie Elekty, ale celé nebe zářilo v jejích očích, tryskalo z nich, vypravovalo o vítězství ducha nad tělem.

A posléze Marie Elekta sama si přála říkati znova sliby. Chtěla znova s touž silou hlasu vysloviti ono Chci, jež jako dvacetiletá dívka pronesla v klášterním chrámu bosých karmelitek kongregace sv. Eliáše v Terni.

Mocí vzpomínky... neb zázraku najednou Marie Elekta sama se zdvihla. Všechno mládí, všechna síla byla vrácena na okamžik jejímu tělu.

Pevným hlasem, se sepiatýma rukama, pronesla slovo Chci, s heroickým postojem před krucifixem.

Sestry klesly na kolena a zapěly chvalozpěv díků ne jásavými hlasy, ježto řehole karmelitská tomu brání, ale přece se srdci, plnými vděčnosti. Blahořečily Bohu za zázrak, že vrací zdraví jich milované převorce.

Byly na chvíli jako magnetisovány očima vztyčené Marie Elekty, stojící zpříma. Zadr-

žovaly tlukot srdcí, čekajíce dalších zázraků.

Nikdy se jim nezdála převorka krásnější jako teď. Nespouštěly očí s jejího obličeje, s něhož splýval závoj, odhrnutý na ramena.

Zdálo se jim, že sama svatá Terezie sestupuje s oltářního obrazu, přichází k své sestře, ctihodné Marii Elektě z Ježíše, a líbá ji sestersky na plátěnou pásku jejího čela, ozářeného nebeskou inspirací, mystickým svitem, mihotajícím se jako hvězda na čele andělův a světců...

Chvíli se chvěla horoucí modlitba na rozpukaných rtech Marie Elekty. Chvíli ještě zářily její oči jako rozpuštěné zlato, chvíli obličej se perlil opálovými zásvity, odstíny slonové kosti.

Sestry nemohly do syta ukojiti svých očí, upřených v opojení, v sladkém zmámení, v lásce na ozářený zjev milované převorky, prosycený půvabem vyvolených...

Ale když radost jich nechtěla již dáti se zdržovati, když padaly před Marií Elektou na zemi, by zlíbaly její nohy s jásavými výkřiky, Marie Elekta jako zasažena neviditelným šípem, přicházejícím přímo ze středu nebes, klesla do svého křesla...

Spěšně karmelitky ji odnesly v celu.

Ale ač trápena byla nesmírnými bolestmi,

ač nemohla se pohnouti, převorka ani nezastenala. Příštího dne vzkázala sestrám, aby se shromáždily všechny u ní. Prosila jich, by se modlily hodinky v její cele místo v kůru, by mohla se modliti s nimi.

V přestávkách rozmlouvala s nimi laskavě a určovala, která z nich po její smrti má si vzíti na památku její škapulíř, růženec neb jinou věc jí milou.

Sestrám prohlásila s veškerou určitostí, že zemře této noci a že již nebude s nimi se modliti ranních hodinek, počínajících se o třetí hodině. Sama počala odříkávati modlitbu za umírající, pak šeptala s ostatními sestrami jejich noční hodinky.

K půlnoci si přála kněze, chtějíc přijmouti poslední pomazání.

Ctihodná sestra sakristanka spěchala do sakristie, ale v žalu, zmatena úzkostí o život milované Marie Elekty, zapomněla vzíti světlo.

Když přišla do sakristie a dveře za sebou zavřela, obklopila ji taková tma, že nemohla najíti schránky s oleji ani dveří, by se vrátila pro světlo.

V úzkosti prosila Marie Elekty o pomoc — a v témž okamžiku posvátná schránka zazářila takovým leskem, že pronikl její svit

zlaceným dřevem svatostánku, a ctihodná sestra sakristanka mohla tmavými chodbami bezpečně ji odnésti do cely převorčiny. Ještě chvíli po odchodu knězově Marie Elekta hovořila se svými sestrami, těšila je a povzbuzovala, pak jí klesla hlava, umírající vzdychla a před třetí hodinou ráno 11. ledna roku 1663 zemřela.

Ranní hodinky sestry se modlily v kůru samy, hořekujíce, zbledlé, žalostného vzhledu, nemohouce dosud ovládnouti své bolesti. Když se vracely z kůru zase k mrtvé převorce, byla v chodbách ještě úplná tma. Prudký závan větru, vedravší se otvorem do chodby zvenčí, zhasil jejich svíce. A ač konaly cestu těmito chodbami po leta, ač znaly dokonale každý kout domu, tak se pomátly, že zbloudily až do sklepení. Hmatajíce po zdech, s nichž kanula vlhkost v krůpějích vody, přitiskly se k sobě a volaly jméno zemřelé převorky, jako by jí prosily, by jim ukázala cestu k sobě. A zase světlo zazářilo jako prve v sakristii. Ne světlo pozemské, ale světlo mimozemské - a vedlo je do cely převorčiny. Bylo to ten-

tokráte samo ozářené tělo zemřelé světice, jež jim, magnetným láskou k ní, svítilo na cestu neuhasitelně rozníceným, zázračným světlem.

Když sestry hleděly v obličej Marie Elekty, tak sněžně bledý, když se přibližovaly, němé bolem, k němu, jenž byl tak choulostivě křehký jako nadechnutý mušelín, náhle ctihodná sestra Josefa Marie vzkřikla radostí, neboť se jí zdálo, že Marie Elekta otevřela oči a pohleděla na ni.

Vrhla se k mrtvému tělu, by se dotkla jeho rukou, ale neshledala v nich už zmizelého tepla, cítila, že plamen života zhasl navždy v těle ctihodné Marie Elekty.

I svezla se k podlaze na kolena, k nohám mrtvé světice, v slzách je pokrývala polibky hořekujíc, že již nikdy neuslyší drahého hlasu své dobroditelky.

Následující noci sestry se modlily všechny předepsané hodinky u zemřelé převorky.

Jen na malou chvíli odešly do kůru, by se poklonily svátosti oltářní.

Ale když se vrátily k Marii Elektě, ulekly se hrozně. Mnoho skvrn se zjevilo na jejích tvářích, a krev se vylila z úst a nosu, tak že obličej byl všecek zohaven.

Sestry naříkaly, že nebudou moci mrtvé

převorky vystaviti v kapli za mříží, by ji ukázaly věřícím.

Ale náhle ozářilo světlo s nebes mrtvolu a hned zase zhaslo. V tom okamžiku zmizely všechny skvrny s obličeje Marie Elekty, a mrtvá převorka se stala tak krásnou, že všechny sestry vyrazily výkřiky překvapení...

A ač její hluboké, pravdivé oči zůstávaly i dále zavřeny, světlo tryskalo jako jasná jitřenka z jejích lící, z její pleti, oslňujíc zraky sester.

Od sněžného, nevinného, zářného čela až po štíhlý, něžný krk jediný nebeský paprsek se rozprostíral po obličeji Marie Elekty, nabývajícím tak vzhledu obličeje světice, Bohem oslavené.

Jako pod božským dechnutím rozkvetla teď krása Marie Elekty, podobná mystické růži, jež se rozkrvácela opojivě vzrušivým kouzlem na pokyn samých nebes.

Sestry padly na kolena, chvěly se zbožností i jásaly štěstím, že Bůh tak vyznamenává jejich převorku.

Marie Elekta zůstávala stále tak krásnou, že se zdála sestrám jako živou, a že byly v rozpacích, mají-li ji pohřbíti.

Dlouho váhaly, než ji vložily v jednoduchou,

dubovou rakev, stejnou, jakou dávaly každé řeholnici.

Snesly ji do kůru a vystavily ji za mříží.

Když lid zvěděl o smrti Marie Elekty, sbíhal se do kaple sv. Josefa, by spatřil světici. Mnohé osoby, které s ní v životě kdysi hovořily mříží klausury, viděly ji nyní po prvé. Sám arcibiskup hrabě Arnošt Vojtěch Harrach přišel se pokloniti mrtvé karmelitce.

K pohřbu se dostavilo takové množství lidu, že bylo nutno otevříti i bránu klášterní, by mohli všichni až ke hrobu doprovoditi Marii Elektu. Po slavném rekviem odnesena rakev do hrobu, jenž byl připraven na malém skalnatém svahu v nádvoří klášterním, na místě, kde karmelitky zamýšlely zříditi pro sebe hřbitov, až bude vystavěn nový kostel sv. Josefa.

Hrob Marie Elekty byl vytesán ve skále. Neměl býti zasypán, ale zazděn.

Po celou dobu, kdy zedníci zazdívali otvor, lid obklopoval hrob, nemoha se rozloučiti s mrtvou světicí.

Teprve až navždy zmizela rakev zrakům lidí, věřící se rozcházeli. Když za posledním zapadla brána klášterní, Marie Elekta byla opět sama se svými sestrami jako za živa...

Smrtí Marie Elekty bylo skončeno něco, co vlastně nebylo pravým životem této světice. Její dosavadní osud byl zcela prostý a podoben osudu všech karmelitek: dni, naplněné ctností, hrdinným sebezapřením, modlitbou, ale nic nad to . . . není-li spiat podobný život tak úzce s nicotou jako životy všech, kdo se odvrátili od světa a jeho marností?

Marie Elekta vypila zdánlivě smrt ze stejné číše zmaru jako všichni její vrstevníci, - a její hrob v nádvoří kláštera svatojosefského mohl býti tak dobře závěrečným slovem veškerého jejího bytí jak u všech lidí ostatních . . .

Ale u Marie Elekty se událo něco pozoruhodného: její život se počal teprve okamžikem její smrti. Onoho okamžiku, kdy její horká, zraněná hlava klesla, kdy se vstřebal v modravou síť jejích žil rozklad, zrodila se ona podivuhodná bytost, jež ani živa, ani mrtva, po další všechnu dobu měla b ý t i . . . Ano, b ý t i, vždy v stejné podobě, nepodrobena změnám, skryta v tajemném útulku klausury a přece přístupna lidem, kteří jí chtěli otvírati svou duši . . . takovým životem měla teď žíti Marie Elekta, jež se neproměnila v kostru ani v mumii, vypocu-

jící smrtelnou hrůzu ve věčné nehybnosti balsamovaných údův... ale jež se stala důvěrnicí všem duším, rozníceným mystickou touhou, cítícím v její blízkosti záchvěvy křídel Věčna...

Sestry po smrti Marie Elekty ani nedoplnily svého počtu, ani nezvolily nové převorky.

Cela Marie Elekty zůstala nehnuta. Všechny věci byly ponechány na témž místě, jako za života Marie Elekty.

Někdy jen jeptišky otevřely tajemný útulek zvěčnělé převorky a pak stanuly na jeho prahu a zaplakaly bolestí za odešlou družkou, vzývajíce její jméno.

Ale veliký bílý krucifix, odrážející se od temnot pozadí jak od černého čalounu, kynul jim vstříc, jako by chtěl jim naznačiti, že je sobecká jich lítost, nemyslící na to, že Marie Elekta smrtí dosáhla cíle, po němž všechny tolik toužily...

A přece, aniž se svěřila družka družce, všechny byly zaujaty tajemnou jistotou, že se vrátí Marie Elekta v chodby a v celu, kde chodívala za živa...

Čekaly ji v každém koutě klášterního domu, v stínech kůru stejně jako na schodišti...

Ženy, které již zavřely knihu života, pro něž všechno v něm bylo hotové, ustálené,

vždy stejné, - čekaly pojednou na něco překvapujícího, čekaly na událost jako tehdy, kdy ještě žily své bývalé životy venku ve světě . . .

Kteréhosi dne po pohřbu Marie Elekty, kdy večer sestoupil poněkud náhle, přinášeje prudkou sněhovou vánici, jež udusila v sobě i hlasy vzdálených zvonů za klekání, sestry se sešly v kůru, zatím co se zachvíval chvílemi pod návaly větru celý klášterní dům.

Modlíce se hodinky, náhle umlkly všechny, jako zasaženy nějakým tajemným vlivem.

A tu slyšely zcela zřetelně, ale jako z hloubi podzemí, hlas, jenž pokračoval v modlitbě, a všechny poznaly, že to byl hlas Marie Elekty, jež se modlila s nimi, a zdálo se jim, že hlas vždy víc a více mohutní, jako by přicházela Marie Elekta ze svého hrobu, jako by přiletovala na nezranitelných perutěch v střed svých družek, by se účastnila jich modliteb . . .

Vlny horké krve zaplavily tváře všech sester. Cítily blízkost milované mrtvé převorky. Cítily, že kráčí po vzkypělých vlnách jejich srdcí . . .

A vzkřikly všechny její jméno, volaly ji,

svatou družku, v žalných slzách, vztahujíce ruce po jejím neviditelném zjevu.

Od té doby sestry často najednou ztišovaly za modliteb své hlasy, by slyšely se modliti s nimi mrtvou převorku ...

Jiného dne ctihodná sestra AnnaEleonora, po nočních hodinkách se vrátivši ve svou celu, neulehla, jak bylo nařízeno, ale usedla na lože s očima, upřenýma na dveře, přemýšlejíc a meditujíc, ale tak, že všechno kolem sebe viděla jako ve snu...

Vzpomínala na život, dokud ještě žila ve světě, a sbírala vzpomínky, jako rybář sbírá kousky jantaru, jež po bouři moře vyhodilo na břeh.

A tak se zatoulala v minulost, že zapomněla, že je chvíle již, jíti k ranním hodinkám, že přeslechla i hlas zvonku, jenž k nim volal...

Zapomněla, že je v klášteře, a žila zase sen své dívčí komnaty.

A najednou její nadměrně rozšířené zorničky spatřily před sebou ... Marii Elektu. S neurčitým úsměvem, ale se svrchovanou laskavostí převorka se dívala na provinilou sestru, jíž s lůžka klesly zděšeně nohy, a ze zbožňovaných pootevřených úst se ozvala slova:

- Sestro Anno Eleonoro, zapomínáte, že je čas ranních hodinek? Ctihodné sestry čekají, - a vy nemyslíte na Boha, ale na svět?

Když se vrátil zrakový paprsek v nehybné, vytřeštěné oči Anny Eleonory, zjev zmizel. Ale byl svrchovaný čas jíti do kaple, neboť právě chtěly ostatní sestry započíti modlitby, když vešla poslední, vzrušená ještě, sestra Anna Eleonora...

Ač nesvěřovaly se sestry navzájem, mimoděk se vzbouzelo v nich tušení, že se děje v klášteře něco tajemného.

Často když se podívala sestra na sestru, dotkly se jich pohledy skrytého tajemství v nitru družčině.

Nepověděly si ničeho, ale přece tušily, že nejsou samy navštěvovány mrtvou převorkou... že se děje v sousedních celách občas něco kromobyčejného...

Někdy, kdy všechny sestry dlely dle pravidel řádových v svých celách jako v poustevnách, kdy chodby byly prázdny, opuštěny, bylo slyšeti venku chrastící růženec a kročeje... Tajemná karmelitka obcházela cely... kdož ví, z jakého příkazu, snad puzena touhou po místech, kde ztrávila řadu let, snad láskou k družkám, od nichž byla

odloučena... obcházela, zcela zřetelně našlapujíc nohama na dlaždice.

Přiházely se nepředvídané věci. Někdy zazněl zvonek sám od sebe, volaje sestry k modlitbám.

Když sestra Josefa Marie pospíchala k věžičce, by se podívala, která ze sester si osvojila neoprávněně úkol, jenž jediné jí toho času náležel, viděla provaz zvonu se pohybovati, ale tajemného zvoníka nebylo viděti.

Ctihodná sestra sakristanka nacházela zase rozsvíceny svíce na oltáři, než ještě kdo v kapli mohl vejíti.

Někdy neviditelná, ale stále přítomná karmelitka připravila, než přišly sestry, vše, co bylo nutno ke mši: ornát předepsané barvy pro kněze, kalich, konvičky s vodou a vínem, misál.

Tajemné věci se přiházely i za dne. Když se zdržely sestry kdysi příliš dlouho za dopoledních modliteb, našly pojednou chudičký oběd zcela připraven v refektáři, - ač ctihodná sestra Magdalena, jíž byla svěřena kuchyně, úplně zapomněla na oheň a na to, by snesla nutné zásoby k úpravě jídel.

Denně vycházely sestry k zazděnému hrobu Marie Elekty. Byl pod širým nebem v rozsáhlém nádvoří, v zimě pokryt úplně sně-

hem, v létě vydán všanc žhavým paprskům slunečním.

Vlaštovice poletovaly někdy nad ním, navštěvujíce jeho holé kameny, spouštějíce se k němu s ozářeného nebe, z hloubi chvějící se jeho modři, jako by mu přinášely vzdálené pozdravy.

Na podzim byl hrob Marie Elekty nejtruchlivější. Nekonečné deště jej úplně promáčely, a poněvadž řeholní pravidla zakazují krášliti hroby karmelitek květinami, neskýtal obrazu krásných, melancholických barev jako hroby, pokryté svadlými listy, ale byl neútěšně pustý, prázdný.

A stejně pusto, prázdno bylo i v klášterním domě bez Marie Elekty. Bylo v něm jako v hrobě.

Sestry stále truchlily za Marií Elektou. Cítily se čím dále, tím opuštěnějšími.

Duše žen, zavřených po leta v stejné budově, procházejících se vždy týmiž chodbami, bloudících po témž nádvoří, jsou spíše uzpůsobeny, přijmouti zázračnost, opojiti se jí, utonouti v ní, než duše ostatních, žijících v světě a rozptylovaných jím: tak mohla Marie Elekta k sestrám vcházeti, s nimi se stýkati, aniž v tom bylo pro ně něco příliš kromobyčejného.

Úplně zpříma, pevně mohla vcházeti do jejich cel a těšiti jich trpící, opuštěná srdce. Byla skutečností, nebo snem? Nevěděly. A bylo jím to lhostejné, jen když s milovanou převorkou mohly mluviti, ať už opravdu, ať ve snění.

Ve způsobu jejich života bylo ostatně těžko odlišovati to, co žily, od toho, co snily.

Jako pochodeň se zapaluje o pochodeň, extasi modliteb zapalovaly o plamen svých visí.

Co proniklo k nim ze světa, pronikalo jen jejich ztrnulostí a nebylo postřehnuto. Uvědomovaly si časem, že je plno chrámů v ulicích, jež tvořily město, v němž žily, slyšíce z nich zvony, združené v souhlasné, melodické, kovové znění Anděla Páně. Ale neuvědomovaly si, že jsou v domech těchto ulic lidé, hřešící i trpící, užívající i nešťastní.

Jich světem byl řeholní dům, jeho cely a chodby a nádvoří s hrobem Marie Elekty.

Když lehká sladkost blízkých zahrad, dech listí a poupat, laskaných sluncem na záhonech zahrady valdštejnského paláce, pronikal až v kout kláštera svatojosefského, na prahu klausury zmíral. Neboť za ním všechno bylo opojeno jediným hrobem, hrobem Marie Elekty, jenž se zmocňoval ponenáhlu celého domu, jenž jej obemykal, pronikal,

prosycoval svými mrtvými vůněmi, jenž měnil celý klášter v hrob jediné mrtvé, v hrob ctihodné Marie Elekty z Ježíše...

Tři leta již Marie Elekta odpočívala v hrobě. I přihodilo se, že se zdálo stejné noci třem sestrám, Josefě, Terezii a Marii, že vidí před sebou Marii Elektu, ozářenou nebeským jasem, jak ukazuje na zazděný otvor svého hrobu, jako by prosila, by sestry odbouraly tuto zeď, dělící je od zemřelé převorky.

Šly k sestře Eufrazii, jež zastupovala u nich Marii Elektu, a k podpřevorce Cecilii a vyprávěly jim souhlasný sen.

Obě sestry oznámily příhodu provinciálnímu i generálnímu představenému s prosbou, by jim bylo dovoleno, otevříti hrob Marie Elekty a přesvědčiti se, nestalo-li se něco s tělem ctihodné matky, nebude-li třebas nutno, by bylo uloženo v bezpečnějším útulku. Neboť netajily se obě sestry s tím, že hrob pod širým nebem na otevřeném nádvoří je vydán všem nepohodám, přívalům dešťův i pražícímu slunci, tak že snadno mohlo tělo ctihodné Marie Elekty též úplně býti zničeno.

Oba představení svolili, by hrob Marie Elekty byl otevřen, ale mělo se tak státi úplně tajně.

Sestry Eufrazie a podpřevorka Cecilie ustanovily, by byl otevřen hrob třemi sestrami, jež měly onen podivný sen, neboť soudily, že si je vyvolila sama Marie Elekta. Nařídily však, že žádná z ostatních sester nemá o tom zatím zvěděti.

Sestry Josefa, Terezie a Marie ve chvíli, kdy ostatním sestrám bylo nařízeno dle řeholních pravidel dlíti v celách, odebraly se k hrobu a po vroucí modlitbě počaly odbourávati otvor hrobu ctihodné Marie Elekty.

Pracovaly usilovně, a za malou chvíli zeď byla proražena.

Když však nahlédly otvorem do hrobu, zděsily se. Hrobka byla plná jakési černé, hnijící hmoty, rakev byla pokryta plísní.

Na chvíli sestry pozbyly odvahy, ale pomodlivše se znova, rozbouraly zbývající zeď, vyňaly rakev a rychle ji odnesly do pokoje, kde bydlívala před třemi lety Marie Elekta. Pak hrobku zase zasypaly, by ostatní sestry nezpozorovaly, že rakev byla odnesena.

Přišly právě v čas k hodinkám, že nikdo ne-

vytušil jejich tajemného zaměstnání v klášterním nádvoří.

Po večerních modlitbách ony tři sestry se odebraly zase místo do svých cel do cely Marie Elekty. Vešla tam s nimi též sestra Eufrazie a sestra Cecilie.

Napřed všechny sestry se pomodlily vroucně. Jich srdce byla plna štěstí, ale také plna bázně, neboť nevěděly, v jaké podobě spatří Marii Elektu po třech letech, až odkryjí víko rakve. Děsily se, by rozklad jejího těla neranil příliš duší těch, jež milovaly tolik ctihodnou Marii Elektu.

Rozsvítily několik voskovic kolem rakve, a pak sestra Josefa odtrhla zpuchřelé víko, klopíc brvy v zbožné úctě před zemřelou převorkou, přemáhajíc stěží pohnutí, jež ji zaplavovalo.

Ale v nejbližším okamžiku ostatní klečící sestry povstaly v údivu.

Uprostřed nejošklivější hniloby, ve škaredé usedlině, v pavučinách a v plísni rakve spatřily sněžný obličej Marie Elekty neporušený, spatřily neporušené celé její tělo, jako by odpočívalo ne tři leta, ale pouze tři dni v rakvi... Ba zdálo se jim, že na chvíli mrtvá převorka otevřela své zraky, že upřela na ně pohledy, jimiž dovedla za živa

tak hluboce vnikati v jich nitra, v nehmatatelný a neviditelný svět, jejž každá z nich v sobě nosila, a jenž jediné Marii Elektě nebyl nepřístupen . . .

I vrhly se znova všechny na kolena, modlily se k Bohu za štěstí zázraku, jež bylo prokázáno jich milované mrtvé převorce.

Zdála se jim obestřena tajemnou a nevyzpytatelnou září - opravdu ! nevyzpytatelnou, neboť jen jediné se zdálo jim jisto : že toto mrtvé tělo je mrtvé jen zdánlivě, že v něm tkví a žije síla tak mocná, tak prudká, že převyšuje životní sílu všech žijících bytostí . . .

Věděly, že mrtvé zraky Marie Elekty, ač jsou přivřena jich víčka, vidí více a hlouběji než jejich vlastní zraky, že dovedou čísti v srdcích, ve všech jich tajnostech, daleko bezpečněji, než dovedou zraky ostatních lidí, dosud živých, vyčísti ze vnějšku bližních . . .

Ztrnulost, ztuhlost, neohebnost svatého těla se jim zdála zdánlivou smrtí : věděly, že Marie Elekta žije prazvláštním a přehlubokým životem přes to, že má podobu mrtvé, že je schopna, vykonati v nejbližším okamžiku věci tak překvapující, tak tajemné, že by nepomyslily nikdy ani na možnost jich . . .

Posvátným rozechvěním sestry zapomínaly, že se blíží doba ranních hodinek. Stávaly se kořistí přízraků, jež vyvstávaly před jejich zraky, třesoucími se, jako se kmitá přísvit, šlehaný větrem. Rty šepotaly temné prosby, vyjadřované s obtíží. Ruce se vzpínaly k mrtvé světici.

Posléze hlas zvonu je probudil k ranním hodinkám.

Uzavřely klíčem komnatu a odešly do kaple uradivše se, že ostatním sestrám neřeknou o Marii Elektě a zázraku, jenž se udál s jejím neporušeným tělem, dokud nedojde svolení provinciálního i generálního představeného.

Zatím navštěvovaly podtají mrtvou převorku. Převlékly ji do nových karmelitských šatů, zahalily její vlasy do jeptišského závoje a přenesly ji na lože.

Dlouho trvalo, než došla zpráva z Říma od generálního představeného. Zatím zvěděl také papež Alexander VII., co se stalo s tělem Marie Elekty, a byl velmi pohnut milostí, jíž Bůh vyznamenal tělesné pozůstatky pražské karmelitky.

Ale než došla zpráva z Říma, a než mohlo býti oznámeno ostatním karmelitkám, že bylo nalezeno tělo Marie Elekty v hrobě neporušeno, nový zázrak se udál v klášteře sv. Josefa.

Žila v něm mladičká sestra Angela.

Vstoupila do kláštera rok před smrtí Marie Elekty a byla jejím zvláštním miláčkem.

Ostatní družky věděly o ní jen, že kteréhosi únorového dne roku 1662 vjel do klášterního nádvoří úplně zakrytý kočár, a z něho že vystoupila mladá dívka melancholických, zasněných očí, podobných modrým anemonám, již uvítala Marie Elekta s obzvláštní něžností. Provinciální představený poslal o ní Marii Elektě dlouhou, předběžnou zprávu s rozkazem, by zpráva nebyla ukládána do klášterního archivu, ale jemu zase vrácena.

Angela okouzlovala všechny sestry tolik půvabem své osobnosti, že zapomínaly tajemného jejího příchodu a záhy k ní přilnuly.

Byla svěží, čisté pleti, byla jemná, přítulná jako dítě, a byla tak slabá, křehká, že se zdálo, jako by požadovala stále pomoci od jiných.

Někdy ji sestry slýchaly, hovořiti samu se sebou podivnou, neznámou řečí. I v latin-

ské modlitby nová sestra mísila tento přízvuk cizí řeči. A ač tu byly sestry ze všech končin světa, z Německa, z Italie, ze Španělska, neznaly řeči, která někdy vyplynula mimoděk ze rtů Angely, jež dovedla hovořiti se všemi sestrami v jich rodné řeči.

Noviciát Angelin trval zcela kratičkou dobu, a pak nová sestra přijala navždy závoj karmelitský.

O rodě, z něhož pocházela, sestry nevěděly ničeho. Hádaly jen, že jest Angela velmi urozeného původu a že přišla z veliké dálky. Ale v této druhé věci začas poznaly, že se mýlily. Angela řekla jim kdysi, že její rodný dům nestojí daleko od kláštera sv. Josefa, a vyprávěla jim o krásném náměstí, zastíněném starými stromy, jež na podzim tvoří z něho procházistě plné melancholické opojnosti, o nádvoří paláce, kam padá táž záře zapadajícího slunce jako nyní v klášterní chodby, by osvětlovala listy platanů, pod nimiž se procházela Angela jako dítě tak často se svou matkou.

Vyprávěla jim o tajemném zášeří kostela Maltézského s konventem rytířského řádu Johannitův, o mramorové soše rytíře Jana z Metichenu, dívajícího se tak vážně do lodi chrámové s pilíře pod kruchtou, o ná-

hrobku nevěsty, jež přijela na svatbu z ciziny, ale zemřela dříve, než přistoupila k oltáři.

Nyní věděly sestry, že Angela pochází z bludařského národa, přemoženého bitvou na Bílé hoře, a že řeč, jíž někdy sama se sebou mluvila, je řečí této země. Ale nedověděly se nikdy, ani nevytušily, že Angela vstoupila do kláštera bosých karmelitek, aby usmířila vinu rodu, jenž se vzepřel víře a císaři. Nedověděly se, že její děd zhynul pod mečem katovým na náměstí Staroměstském.

Ve výročí popravy dlouho Angela se modlila za spásu duše dědovy před křížem v kůru, postila se více než jindy a mučila se důtkami z pletených řemínků.

A ač nemluvila s nikým o těchto věcech, a ač ostatní sestry neměly o nich ani tušení, vycítily přece, že je tohoto dne příliš smutna, a mimoděk ji pojímaly vroucněji do svých modliteb než jindy. Jen Marie Elekta věděla o tajemství Angelině a modlila se v ten den také za spásu duše jejího děda.

Když Marie Elekta zemřela, nebylo zarmoucenější bytosti v klášteře nad Angelu.

Vzpomínala na ni s takovou lítostí, že často až byla stižena prudkou bolestí hlavy, jež

se neutišila, dokud čela svého nepoložila na hrob Marie Elekty.

Nalezla v ní matku, ve styku s ní nabývala síly životní, síly víry. Smrtí její pozbývala toho všeho.

Tři leta nežila již, ale živořila v klášteře: bylo ji často vídati, jak se plížila v kůr, zahalena v řeholní svá roucha jako v dlouhé tmavé závoje, s chrastícím růžencem po boku, mizejíc v temnotách, že jí nebylo posléze již ani rozeznati.

A zase šepotala v cizí oné řeči nesrozumitelná, vášnivá slova. Zase se ozývalo z kůru štkání a vzdechy, dlouhé modlitby a prosby k Marii Elektě, k jediné přítelkyni a matce...

Když ji ostatní sestry vyrušovaly, přicházejíce k modlitbám, vztyčovala se, hlasně ještě naposled zavzlyknuvši, jako zaúpí strom, o nějž se opře poslední nával vichřice.

Ostatní sestry nechtěly se mísiti v bolest jejího srdce, ale snažily se všemožně ulevíti jejímu smutku, neboť milovaly velice něžnou a křehkou Angelu.

Angela neměla ani tušení, že Marie Elekta byla vyzdvižena z hrobu a přenesena do kláštera ve svou celu.

Ale kterési noci, když se vrátily sestry do svých cel z kůru, kdy se rozhostilo mrtvé ticho klášterem a zmocnilo se všech jeho chodeb, Angela neulehla na lože, ale usedla na ně přemýšlejíc...

Ohromná bolest ji znova rozrušovala. Vzpomínala na mrtvou Marii Elektu. Tak nepatrnou dobu ji viděla zde v klášteře žíti a působiti — a nyní tak dávno, tak dávno byla mrtva.

Angela nevěděla, jak dlouho byla Marie Elekta mrtva, neboť zde v klášteře, kde sestry měly žíti pro věčnost, neznalo se určitých dat mimo hodiny, určené k modlitbám, a mimo dni, zasvěcené svátkům. Na ciferníku hodin ručička neukazovala jiných lhůt, jiných výročí. Zde čas odpočíval bez hnutí, zde byla navždy pochována všechna vzpomínka minulosti, všechno uplynulé bylo zahaleno do neproniknutelného rubáše mrtvých. Angela věděla jen, že je Marie Elekta dlouho, dlouho mrtva.

Ale láska přihlašovala vždy znova a znova svou přítomnost v jejím srdci vlnami své božské vůně. Angela vyciťovala mimoděk, že Marie Elekta je bližší její cele, než kdy byla předtím.

I povstala s lože, chvíli se zmítala v neur-

čitém nepokoji, pak se zahleděla v temnoty, dlouze, hluboce. A najednou otevřela dveře své cely a vyšla v klášterní chodbu.

Bledé nebe ji osvěcovalo odlesky, vnikajícími zamřížovanými otvory okének, vysoko položených, jež sem tam zatemňovaly větve staletých tisův, obklopujících budovu klášterní venku v nádvoří.

Ale Angela kráčela zcela jistě, zaujata jedinou myšlenkou a soustředěna v jedinou představu, - a zamířila k cele Marie Elekty, neslyšíc jiných zvuků z hlubin noci mimo hlas, milovaný hlas Mrtvé, jež ji k sobě volala.

Na prahu cely stanula. Vzala za kliku, stiskla, - ale dveře se neotevřely. Byly uzamčeny.

Chvíli Angela stála přede dveřmi váhajíc, co počíti.

Ale pojednou slyšela znova volati své jméno hlasem, jenž mohl vycházeti jen z jediných prsou . . . a zcela určitě rozeznávala, že ji někdo volá z hloubi cely, před níž stojí . . . a že to není nikdo jiný než Marie Elekta. . .

I řekla tiše :

- Ctihodná matko Marie Elekto, otevřete, toužím vás spatřiti, toužím pohleděti do vašich zraků. . .

A hlas z cely jí odpověděl :

- Stiskněte znova kliku dveří, sestro Angelo...

A dveře se otevřely pojednou...

Ale co spatřila Angela, nebyl přízrak Marie Elekty, byla Marie Elekta sama...

Na loži, oděna v řeholní šat, ležela Marie Elekta, lehce majíc dolní část těla zahalenou pokrývkou pistáciové barvy, obšitou zlatem. U její hlavy hořelo věčné světlo v zlaté lampě tvaru srdce, vrhajíc tajemný pruh světla na tváře světice.

- Marie Elekto! Marie Elekto! - Angela vzkřikla, plna štěstí. - Vrátila jste se, zase jste mezi námi! Žijete, volala jste mne! Slyšela jsem váš hlas, matko, přítelkyně, světice, - věděla jsem, tušila, že zase přijdete, že zase budete s námi.

Marie Elekta se vztyčila na loži, usmívala se na Angelu, ale neodpovídala.

- Marie Elekto, chcete vstáti s lože? Pomohu vám, jste dosud slába po tak dlouhém spánku...

Angela se dotkla těla Marie Elekty a cítila, že je živé, vláčné, měkké, ale chladné...

- Mrazí vás, ctihodná matko Marie Elekto? Pojďte, zahalím vás ve vaši pokrývku a zahřeji vás svým teplem a dechem...

Angela postavila Marii Elektu na nohy, a

ač Marie Elekta zhroutila kolena jako malé děcko, jež neumí choditi, Angela se snažila veškerou silou, by ji dovedla ke křeslu.

A Marie Elekta pojednou učinila krok, pak druhý... a zvolna kráčela sama ke křeslu a usedla do něho.

Angela zahalila její nohy v pokrývku. Marie Elekta seděla nehybně v křesle. Jen její živé, lesklé oči sledovaly pozorně každý pohyb sestry Angely.

Angela ničeho neshledávala podivným, ani toho, že nalezla ctihodnou Marii Elektu místo v hrobě zase v její cele, ani toho, že Mrtvá povstala, činila kroky, usedla v křeslo a nyní se dívala tak vlídně, laskavě po ní.

Od nejútlejšího dětství Angela dýchala ovzduší samé zázračnosti. Kostely byly plny divotvorných obrazů. Samo nebe sestoupilo v tuto zemi, prosáklou bludařstvím, aby jí znova dobylo pro sebe.

V ambitech Loretty byla vymalována celá řada zázračných madon. Angela znala téměř všechny, neboť putovala s příbuznými na všechna poutnická místa.

Nebylo koutu v pražských kostelích, aby Angela nevěděla, že se tam událo něco podivuhodného.

Karmelitský Ježíšek uzdravoval umírající, madona svatojakubská zadržela sama svatokrádce. Madona u sv. Jindřicha, madona u sv. Štěpána, madona v kostele na Zderaze - všechny činily divy. Zázračné obrazy visely v chrámě sv. Tomáše a v kostele sv. Anny. V klášteře klarisek na Františku byl kříž, jenž se potil krví, v den, kdy se modlila u něho blahoslavená Anežka a měla vidění, jak hyne král Přemysl Otakar na Moravském poli.

Angela poslouchala legendy a shledávala zcela přirozeným, že líbezná vosková soška Ježíškova nebo svatojakubská madona, vyřezaná ze dřeva lidskou rukou a přece oblitá takovou mimozemskou, nebeskou krásou, mohou činiti to, čeho nedokáží lidé živí, chodící a mluvící, ale přece jen hříšní a proto slabí.

Angela vlastně ani neuvažovala o těchto věcech. Kdežto jiní lidé žijí dvojím životem, instinktivním a reálním, Angela žila pouze životem instinktivním. Blížila se k lidem a k věcem nikoli přesným, ostrým jich pozorováním, ale pudovým cítěním. Angela si neuvědomovala zázračnosti, ale vyciťovala ji.

Když vstoupila ke karmelitkám, všechno

divotvorné se jí soustřeďovalo v osobě Marie Elekty.

Její bytost jí byla plna nebeské vůně, a četla-li písmo svaté o zahradách libanonských, plných granátových jabloní a cyprů s nardou a šafránu a kassie a skořice a aloe a všelikého drahocenného stromoví, myslívala, že všechna tato vůně nemůže býti lahodnější nad záchvěv vonného dechu, jenž vane ze záhybů bílého pláště milované převorky. Neboť byla jista, že Marie Elekta tak živě je spojena s Bohem a vším božským, že je takřka prosycena nebem a jeho milostí.

- Ctihodná matko Marie Elekto, - pravila jí kdysi Angela, - naučte mne se modliti tak mocně, bych byla silna jako vy...

A Marie Elekta s úsměvem odpověděla:

- Sestro Angelo, říkejte si stále jedinou modlitbu, touž, kterou od svých devatenácti let až do své smrti říkala svatá Terezie z Ježíše: „Nalezla jsem toho, jejž duše má miluje: uchopila jsem ho, aniž ho pustím."

Nyní vzpomněla Angela na tuto radu ctihodné matky Marie Elekty.

Klekla k nohám Marie Elekty, objala její kolena a hlasitě zvolala:

- Nalezla jsem toho, jejž duše má miluje: uchopila jsem ho, aniž ho pustím.

A plna štěstí se přitiskla k živému tělu Mrtvé.

A Mrtvá se dívala znova na ni tak usměvavě jako za živa. A nebyla už Mrtvá. Angela cítila, že jejím tělem proudí teď živá krev...

- Ctihodná matko Marie Elekto, proč se usmíváte? Chcete mne úsměvem kárati, že se chovám zase tak pošetile?

- Usmívám se, sestro Angelo, jako se usmíval svatý Prosper, když viděl, že jeho bratří jsou zarmouceni nad tím, že umírá: i jal se smáti a žertovati, že je i rozesmál, a zatím co se smáli, sám tiše umřel. Usmívám se však ne jako svatý Prosper, odcházejíc do hrobu, ale usmívám se, vyšedši z něho. Ukončivši to, co bylo pozemským životem, vracím se k bytí. Dívám se na všechno ne už očima pouhé živé bytosti, ale očima, jež pronikly tmou hrobu a vidí teď dále a hlouběji. Dokud jsme živi, chodíme druh vedle druha jako neproniknutelné, uzavřené světy. Ani ti, kdo se milují, nepoznávají se. Jediné jich oči někdy jsou zrádnými zrcadly a na chvíli objeví druhému, jaká duše je skryta pod nimi. Zhasne-li však náš tělesný zrak, vidíme teprve život, jaký jest, - vidíme jej očištěný ode všech všed-

ností, jež jsou podmínkami jeho činnosti, ale nejsou jeho podstatou - a dosahujeme klidu, štěstí, síly, nabýváme i práva se usmívati. Proto se usmívám, sestro Angelo...

- Ctihodná matko Marie Elekto, jste jistě šťastna proto, že není už života, že jest věčnost před vámi a nebe a všechna jeho krása...

- Ctihodná sestro Angelo, přiznám se vám k něčemu. Klečíc na chladných dlaždicích klausury, zapalovala jsem v sobě oheň touhy po věcech nebeských. Ale vešedši v tmu hrobu, pocítila jsem, že je klamem, chceme-li se odlučovati sami od sebe. Nezbavila jsem se života, odešedši od světa. Naopak, vstoupivši v klausuru, zdvojnásobila jsem sílu svého života. Žila jsem více a hlouběji než lidé, kteří zůstávají ve světě, poněvadž je od života odvádějí malichernosti, jichž nás zbavuje klášterní klausura, že v klášteře žijeme vroucně, co bychom žili ve světě povrchně a zběžně. Zemřevši neodložila jsem života. Smrt není koncem. Srdce přestává tlouci, ale zároveň klesá vše, co tísnilo našeho ducha. Vnitřní bytost se rozšiřuje, obzor se hloubí. Sestro Angelo, neunikla jsem životu, vracím se k němu. Chci žíti, budu žíti. Nevrátím se do hrobu, zůstanu mezi

vámi, mezi svými sestrami. Ti, kdo nemilovali života, kdo mu unikali, kdo jej mařili, ať spí v mrtvém tichu svých hrobů. Mne tísní věčné mlčení mrtvých. Mezi svými sestrami chci sedati, chci poslouchati jejich modlitby, chci toužiti jejich touhami, poslouchati jejich zbožné zpěvy, chci zůstati jejich věčnou převorkou. A nechci spáti věčného snu, ale chci věčně sníti o všem, co stvořil Bůh. Až za jitra budete se scházeti k ranní mši, budu mysliti na svaté ticho chvíle, kdy vychází slunce na rovině fialové půdy, kdy se rozlévá v záchvěvech blyštivého stříbra na vodách jasně modrých, a budu jako svatý František velebiti toho, kdo rozsvěcuje svit slunce. A až po večerních modlitbách ztichne klášter, a vy odeberete se na lůžka, budu stříci vašeho snu, s víčky jako stlačenými v polospánku, ale přece bdící, s něžným, citlivým úsměvem matky, nakloněné nad ňadry uspaných dětí, klidně oddechujících v hloubi zavřené komnaty. Taková síla lásky se nahromadila ve mně, že jest jí hrob příliš těsný. Tolik života se soustředilo v mé bytosti, že přemáhá mdlobu těla, láme okovy smrti a vyvádí mne z temna hrobu zase na svět. Ničeho nemohu uložiti do hrobu z toho, co jsem

milovala: a nejméně tam mohu dáti zetlíti touze, jež mne rozněcovala, a lásce, jež ve mně plála...

- Ctihodná matko Marie Elekto, povězte mi jediné: překonavši nejen život, ale i smrt, nabyla jste zraku, jímž vidíte nejen povrch osob a věcí jako za živa, ale jímž vnikáte i do hlubin srdcí a podstaty všeho?

- Ctihodná sestro Angelo, zhasne-li náš tělesný zrak, oživí se teprve náš zrak duchovní, že vidíme a pozorujeme všechno, i to, co dosud bylo skryté a neznámé...

- Ctihodná matko Marie Elekto, povězte mi ještě: vidíte do mého nitra, poznáváte mne ještě? Mrazí mne, jako by mne svlékal váš zrak... Matko, je každý člověk jiný, pozorují-li jej lidé, a jiný, je-li sám? Víte nyní, proč jsem se plížila tak často sama, podtají v kůr, proč jsem se zahalovala v dlouhé, tmavé závoje, proč jsem se snažila mizeti v temnotách, proč jsem vzdychala a štkala při modlitbách. Ctihodná matko Marie Elekto, znáte tajemství mého nitra, jež jsem chtěla tak často vám říci. Ale nenabyla jsem nikdy odvahy k tomu, ač byla jste jediná bytost, jež mne vzpřimovala a sílila...

- Ctihodná sestro Angelo, nevěděla jsem tehdy, co vím nyní. Ale tušila jsem, že jste

nešťastna. Ostatní sestry vás viděly pobledlou, nyvou s pečetí mlčení na rtech, melancholicky krásnou. Já jediná jsem vás viděla nešťastnou, kolísající, rozvrácenou, s duší, pokrytou prachem země, se srdcem, mokvajícím ranami, a s tvářemi, sedranými trním. A proto, ctihodná sestro Angelo, přilnula jsem k vám láskou, sdílejíc se s vámi o útrapy vaší duše a chtějíc vám ulehčiti.

- Ctihodná matko Marie Elekto, vyzpovídám se vám tedy ze všeho. Jsem zatracena, jsem peklu propadlá... Ne snad jen vinou rodu, původem z krve kacířské a prokleté, z plemene, jež pokrylo celou zemi svými hříchy a zneuctívalo všeho posvátného, ale sama ze sebe. Ctihodná matko Marie Elekto, nejsem schopna víry, zůstala jsem bludařkou, ač modlím se stejné modlitby jak ostatní sestry... Rouhám se, ač snažím se věřiti, milovati vše božské, klaněti se posvátným obrazům, postiti se, mučiti své tělo... Ctihodná matko Marie Elekto, neodstrčíte nyní od sebe bytosti tak nečisté, rozežrané červy a hnilobou již za živa, vy, jež jste zůstala nedotčena i po smrti ve svém hrobě?

- Ctihodná sestro Angelo, zdvihněte ke mně své choré a zkalené oči, dívejte se do

mých zraků... Hleďte, vidím nyní vaše zraky plné touhy po světle nebes, vidím je, plné upřímné žízně, by pily zlaté paprsky, jež vycházejí z dlaní světců. Hříchy teď padají s vaší duše jako suché listí na podzim s větví.

- Ctihodná matko Marie Elekto, to činíte jen vy, že jsem vyrvána na okamžik svému potřísnění, že se rozsvěcuje v mých měnivých, nevěrných očích na chvíli věčná láska. Bojovala jsem vždy sama proti sobě, ale vítězila jsem jen na krátký okamžik. Dokud jsem nebyla v klášteře, měla jsem kout, kde jsem doufala najíti úlevu pro svou zmatenou duši. Bylo to v svatojakubském chrámě. Často jsem se tam uchylovala. Jest ukryt za kostelem týnským, tají mezi domy ponurý svůj stín. Do něho jsem odnášela své hoře, úzkost své bytosti. V jeho hlubinách se bělá podoba tragické madony, chovající v klíně mrtvého syna. Neviděla jsem nikdy krásy magičtější, obličeje, jenž dovede přitahovati magneticky oči a srdce všech, kdo se v něj zahledí. Hříšník sebe černější, sebe ztracenější, stane-li před sochou této madony, musí pocítiti záchvěv její božské milosti. Klekala jsem před touto madonou, celé hodiny usilovně jsem hleděla v její obličej. Ah, jaké to bylo štěstí!

Nikdy jsem se necítila šťastnější, jako v tomto svrchovaném půvabu stínu a tajemna, před zázračnou sochou, kolem níž jako by se rozsvěcoval celý okruh hvězd. Měla jsem víru, že budu uzdravena a zachráněna, měla jsem víru, že přiměji zázračnou sochu, by měla se mnou milosrdenství. Byla jsem přesvědčena, že je třeba jen ještě trochu horoucnějšího opojení, bych přinutila madonu, aby pohnula rty a mluvila se mnou jako živoucí bytost... Záplava hvězd kolem sochy rostla. Madona byla teď podobna bílému snu. Zachvívala jsem se mystickým záchvěvem, vanoucím ke mně jako z jiného světa, z pozlacené skříně, v níž trůnila socha... A najednou - jako když se dotkne někdo mého ramene: vše pohaslo. Myslím si: klečím zde před sochou, socha je mrtva, je krásným předmětem, ničím více. Nemůže mne slyšeti, nemůže uleviti mé bolesti. Vstala jsem. Dívám se na sochu chladně, zkoumavě, zdá se mi, že se proměnila sloň jejích tváří, odstínu jemně ambrového, v ponurý tón vosku pohřebních svěc. Opravdu, madona je jak mrtvá, chrám, kde trůní, je chladný, plný hrobové plísně. Chvěji se hrůzou v jeho černém a děsném zákoutí. A prchám z něho. Není pro mne spásy, jsem určena zatracení. Žiji

nešťastná zase ve světě, chodím mezi lidmi, umělým úsměvem zdobím své tváře, bych zakryla stín svého nitra. A pojednou mi připadá: bych došla klidu a rozřešení svých zmatků, je nutno, bych se vzdala toho, co je mi v světě nejdražší... Ctihodná matko Marie Elekto, tehdy, kdy jsem se vrátila od madony do světa, kdy jsem přestala choditi do svatojakubského kostela a navštěvovala zase světské zábavy, marné rozkoše, v nichž se zapomíná jen na chvíli toho, co hlodá lidské srdce, přiblížil se ke mně muž, jenž byl krásný a skvělý a jenž pojal ke mně horoucí lásku... Ah, podnes nevím, jak bylo možno milovati mé srdce, zkalený rubín, všecek prosáklý mokvající, hříšnou krví... Ale uchvátila jsem ho, pronikla jsem jeho nepřístupností. Byl hrdý, vzpurný, ale dovedla jsem se ho zmocniti mrazivým, despotickým vlivem své bytosti. Podivno: z počátku jsem necítila lásky. Krásný muž mi byl hříčkou. Úmyslně jsem ho mučila nevšímavostí a chladem. Působilo mi rozkoš viděti, že jest nešťasten pro mne, že se chmuří a zčernává jako tis na poli mrtvých. Rouhala jsem se citům lásky, jako jsem se rouhala před tím citům zbožnosti. Ctihodná matko Marie Elekto, řekněte mi, proč jsem byla takovým netvorem právě v mládí,

kde všechno má kvésti nejkrásnějšími odstíny barev? Proč jsem se usmívala a váděla strojeným půvabem, bych za chvíli dala zabloudili zraku do hlubiny stříbrného zrcadla, bych tam zahlédla svůj stín jak oživenou příšeru, bloudící mezi lidmi? V takových okamžicích jsem viděla celou bídu, celý hnus svého bytí a toužila jsem, bych byla proměněna v kámen, neboť ve všech věcech, v tvářích všech lidí jsem neviděla ničeho než ztrnulý, upřený pohled obličeje Gorgonina. Uprchla jsem z ozářeného sálu, sešla jsem do zahrady, zsinalá jako hladina vody pod pohaslým nebem. Opřela jsem loket o žulovou vázu nad zábradlím schodiště, naplněnou kakosty. Hleděla jsem do černa stromů, slabě šumějících, a myslila jsem na celý svůj život, na celou jeho bídu a hanbu. A pojednou jsem cítila, že někdo sešel ke mně, že mne vzal ve svá silná, mužná paže, že mne přitiskl k sobě, chvěje se rozrušením a štěstím. A slyšela jsem slova lásky a něhy, sklonila jsem hlavu na prsa svého milence a zaplakala jsem. Štěstí je v tom, oddám-li se a podvolím, zašeptala jsem sama k sobě. A tehdy se zhroutila všechna má pýcha pod mocí, jíž mne opanoval mladý, krásný muž, jako se hroutí kameny rozvrácené cesty pod

kopyty pádícího koně. Opravdu, láska v pravém slova smyslu rozvrátila tehdy celou cestu mého života. Neměla jsem pro nic smyslu, jen pro svou lásku. Nemilujíce žijeme jako všechny druhé bytosti. Ale zamilováni žijeme jako někdo jiný. Byla jsem opravdu pro tu dobu jako vyměněná bytost. Netušila jsem, že každá hodina, kterou žiji po boku svého milence, jest lopatou země, jež padá na mou rakev. Vyměněná bytost pozvolna umírala, pravá má bytost oživovala. Chránila jsem se zoufalým úsilím štěstí své lásky, násilně jsem zadržovala hodiny, jež vrhaly růže do mého bytí. Bylo to marno. V poslední ubohé, polozvadlé květy zajela jako smrtící kosa ruka démonova, pochybnost se ozvala v mé duši, a kdosi šeptal v mé ucho: Není pro tebe štěstí v lásce, vzdej se, jsi prokleta, navždy prokleta... Opustila jsem milence, zřekla jsem se ho právě ve chvíli, kdy chtěl se mnou se zasnoubiti. Prchla jsem od slavnostního stolu, zanechavši užaslých všech, kdo přišli se účastniti mých zásnub. Ukryla jsem se v svou dívčí komnatu, strhala jsem své šperky a své závoje, stála jsem tu pojednou jako živý plot, orvaný podzimním větrem. Přišli za mnou, ptali se mne, proč jsem uprchla, chtěli

mne vésti zpět do sálu k mému snoubenci, jenž tam zůstal seděti, všechen zdrcen a zoufalý. Vztyčila jsem se, sebrala jsem všechnu sílu své duše a řekla jsem své matce: „Nechci se provdati, mám jedinou touhu: státi se karmelitkou." Ctihodná matko Marie Elekto, věřte, že v oné chvíli, kdy jsem pronášela tato slova, cítila jsem, jak šíleně miluji ubohého svého milence, - ale myslila jsem, že zřeknouc se ho, dojdu smíru se svým prokletím, dojdu konečně klidu. Tak jsem vešla ve váš klášter, ctihodná matko Marie Elekto, poskvrněna světem a jeho hříchy, střásala jsem vzpomínky s duše, jako střásáme napadalé suché listí se zcuchaných vlasův. Obklopilo mne ticho, nic již nebylo: nebylo mládí, krásy, světa, nebylo rodného domu, rodičů, jich něhy, nebylo milence a jeho lásky. Byla jsem sama. Ale byla jsem podivně, tak posvátně klidna. Nesla jsem ještě v rukou tíhu své oběti, cítila jsem ji. Když zapadlé slunce odňalo chmurným a osamělým chodbám kláštera trochu života, jež v ně za dne vysílalo jako poslední chabou vzpomínku života, který jsem žila tam venku ve světě, - šla jsem v svou celu, klekla jsem před křížem a říkala jsem si usilovně jedinou větu: „Nemám již ničeho..." Bude klid,

bude spása: byla jste to vy, ctihodná matko Marie Elekto, jež jste vlévala na chvíli víru v mé odumřelé srdce. Ale nyní vám řeknu: bylo marné, že jsem se stala karmelitkou. I pod škapulířem jsem zůstala zatracená. Nevěřím, přetvařuji se. Pod škraboškou, jíž denně nasazuji, bych oklamala důvěřivé sestry, žije bytost, jež nevěří modlitbám, které se modlí, jež vidí marnost života, usilujícího o spásu, kde není než zatracení. Každého dne požívám svatokrádežný pokrm v hostii, již přijímám na bídné, lhavé rty. Klamu své sestry, jako jsem klamala vás, ctihodná matko Marie Elekto. Nevěřím v svou spásu, věřím v jediné: v peklo, jež mne uchvacuje, jemuž sloužím. Ach, jaká muka, choditi k modlitbám a nevěřiti v jich účinnost! Jaká trýzeň, zpívati žalmy a rouhati se jim svými pochybnostmi! Často se mi zdálo, když jsem se modlila s druhými sestrami hodinky, že ruka Boží vystupuje ze svatostánku, k němuž jsem upírala zraky, světské, hříšné pohledy, a že vrhá svůj gigantický stín na mé čelo, že mne označuje jako vyvrženou, by varovala druhé sestry před mým dotekem. Utíkala jsem v celu jako šílená. Klesla jsem na lože a štkala jsem v zoufalství. A přece jsem neměla síly, bych

se svěřila někomu se svým neštěstím. Skrývala jsem svou nevěru, jako zločinec skrývá svítilnu, jež mu slouží za zločinu. Tak jsem se vzdalovala každou hodinu svého života vždy více Boha, obklopeného ostatními sestrami jako jeho vyvolenými cheruby. Každou hodinu jsem se blížila vždy jistěji branám pekla, pro něž jsem byla předurčena jako ostatní sestry pro nebe. Ctihodná matko Marie Elekto, nyní víte vše. Vypravovala jsem vám svůj život, ne abych si odlehčila, ale abych dovršila své záhuby: neboť nyní jistě vy, jež jste už světicí, u jejíchž nohou kvetou lilie, mne odvrhnete, dáte mi zřítiti se do pekla, jež na mne již čeká. Ale než tak učiníte, ctihodná matko Marie Elekto, řekněte mi jediné: proč jsem byla zatracena, proč jsem nedosáhla nebes jako vy....? Řekněte mi, proč jsem pochybovala, kde vy ostatní jste věřily? Proč jsem se nemohla modliti a zpívati žalmy? Proč Kristus ani jednou mne nenavštívil, ač chtěla jsem býti jeho nevěstou, on, jenž vás ostatní navštěvoval denně? Proč jsem stále v tmách a ani jednou v světle, a proč jste chodily vy ostatní stále v nebeském jase? Ctihodná matko Marie Elekto, odpovězte mi dříve, než bude dovršeno mé zatracení...

Ale Marie Elekta neodpovídala ctihodné sestře Angele.

Vzala jen její paže do svých rukou a hleděla do jejích zrakův a tiše se usmívala.

Jakési podivné, neznámé světlo, jehož nikdy dosud nezřely zraky sestry Angely, tryskalo z těla Marie Elekty z Ježíše. Vlna tepla, podobná nesmírné, božské lásce, zaplavovala tělo sestry Angely, že sklonila hlavu do klína své milované převorky a usnula v něm jak unavená poutnice.

Zavírajíc zraky, měla jen pocit nesmírně dlouhé, vykonané cesty - pak ji opustilo vědomí, a klidně usnula...

Když se scházely ostatní sestry k hodinkám do kůru, jedna nepřišla: ctihodná sestra Angela.

Šly jí hledati do její cely domnívajíce se, že přeslechla hlas zvonku.

Ale nenalezly jí tam.

Jdouce chodbami, zpozorovaly, že z cely převorčiny proniká jas, jako by tam byly vzníceny všechny svíce.

Sestra Eufrazie se rozhodla, že nebude

již tajiti ostatním sestrám návratu ctihodné Marie Elekty z hrobu do kláštera.

Přikročila ke dveřím a otevřela je. Ale užasla sama nad tím, co spatřila.

Všechny karmelitky viděly zázrak: ctihodná Marie Elekta seděla živá ve svém křesle, dívajíc se na sestry a usmívajíc se, a sestra Angela ležela mrtva s hlavou v jejím klíně, nehybná, na věky ztuhlá, na věky klidná...

Od té doby Marie Elekta z Ježíše sedí v křesle, dívajíc se po lidech otevřenými zraky.

Sestry odnesly její tělo do kůru, pak do sakristie klášterní svatyně. Když byl vystavěn nový chrám sv. Josefa, karmelitky určily první své převorce zvláštní kapli v lodi kostela na epištolní straně.

A když za Josefa II. byly vypověděny z Prahy, odešly do cisterciáckého kláštera v Pohledu a odnesly tam též Marii Elektu.

Marie Elekta je provázela zase do Prahy, když jim byl vykázán útulkem bývalý klášter barnabitů na Hradčanech...

Krásnými, živými zraky se dívá Marie Elekta z Ježíše již po dvě stě padesát let po těch, kdo k ní přicházejí.

Když otevírají sestry skříň, v níž sedí světice na zlaceném křesle, silná vůně jako rozmarýny nebo lilií se šíří celou síní. A je-li přítomen někdo, koho trápí bolest těla nebo pochybnost duše, uzdraví se.

Často se ozvou v opuštěném chrámě karmelitek kroky návštěvníkův, a zvonek hlásí sestrám, že si přeje někdo viděti Marii Elektu.

Neviditelná karmelitka odhrnuje záclonu s mříží a osvětluje komnatu, v níž sedí Marie Elekta na svém křesle, v ruce držíc kříž a lilii.

Nešťastní ji vzývají s plnou věrou, ale i ti, kdo sem přicházejí se skepsí, odkládají nedůvěřivost aspoň na chvíli a klidně se dívají do jasných a laskavých zraků karmelitky, jež opustila svůj hrob a vrátila se do světa, by vypravovala o tajemství bytí...

Jaká harmonická, vznešená slova přecházejí přes neslyšné rty Marie Elekty, navždy vyrvané hnilobě! Jakou pobídkou je celý její zjev, odepřevší vložiti do rakve svůj osud a pochovati s tělem i duši!

Nad Marií Elektou nedozněly navždy pohřební žalmy.

Žáry života, jež v sobě kryla a cítila, roztavily ledový chlad smrti.

Mohutný cit způsobil, že ona, kdysi mrtvá, žije dále uprostřed živých lidí, odsouzených zahynouti.

Legenda o ctihodné Marii Elektě z Ježíše se končí.

Ale vy, snílku-poutníku, jenž neprojdete ani jednou Prahou, byste se nezahleděl s některého mostu k Hradčanům, v místa, kde tušíte věčnou přítomnost Marie Elekty, vypravujete někdy tento barokový příběh, jenž se přiřaďuje tak zcela harmonicky k dojmům, které máme časem z oltářů jesuitských pražských chrámů, - s takovou citovou silou, že mám dojem, jako byste povídal něco zcela osobního a prožitého.

Tehdy se mi zdá tato záhadná karmelitka, tato přitažlivá bytost, jež se zrodila z vlastní mrtvoly, jež pozoruje návštěvníky zraky, hluboce vnikajícími, a oslovuje je mlčícími rty, bytostí, jež dovede na chvíli osvoboditi od hrůzy zániku, jež dovede utěšiti a vzbuditi naděje a křísiti v nás jistotu i tehdy, kdy vidíme, jak všechno kolem nás hyne...

Mám často chvíli, kdy se mi zdá skutečností slovo Swedenborgovo o tělu, jež není než rozšířením duše.

A tehdy také já vyciťuji nutnost, mysliti více než jindy na legendu, již jsem zde vypravoval.

A pak vidím také já klášter karmelitek, vysoko nad městem, ne jako dům, kde žije dvacet zbožných duší den ode dne vždy

týmž ritem, v stejných meditacích a modlitbách, ale jako tvrz síly, hrad mocných, věčně zavřených bran, kde se žije trvale svěží život a ne jeho vyčerpaný odlesk, jaký žijeme zde dole ve svých hlučných, unavených a marných ulicích.

Pamatujete na schody, jež vedou ke klášteru karmelitek z Ostruhové ulice? V určitých hodinách leží na nich tíživá melancholie. Vzduch se zachvívá ponurými vlnami na zdech starobylých domů, jež je vroubí po levé straně.

Někdy pronikne k vám vůně balzaminy, již tu pěstuje v některém okně stařena pensistka, nebo z úzkých domovních průjezdů vydýchne sklepní chlad... Zde nalevo máte život, jak je, míjivý, marný, zbytečný.

Ale vpravo strmí kastel. Nesmírné, mohutné zdi, dole holé nebo se zazděnými otvory oken, ale nahoře mající několik oken, jako odvrácených od této přítomnosti zde, oken, jimiž, zdá se, možno hleděti ne na město, ale jen do nebes.

A vy tušíte, že tam nahoře možno žíti život, zbavený všech zbytečností, tušíte, že tam nahoře, není-li, bylo by možno jediné zbudovati mystický dům, jak jej snila svatá Terezie z Ježíše.

Myslím často na onen červencový den roku 1792, kdy po těchto schodech ve skříni z lehkého dřeva a se skleněnými okny, by dovnitř bylo viděti, odnášeli do nového kláštera guberniální nosiči, doprovázení karmelitánem, ctihodným bratrem Elíšou, Marii Elektu z Ježíše.

Schody byly plny nábožného lidu, dotýkajícího se růženci, kříži a obrázky skříně, plny dětí, sypoucích růžové lístky na cestu světici, vracející se z Pohledu do Prahy.

A světice se usmívala na svět, jejž zase viděla, usmívala se laskavě na věřící chudáky a na naivní děti, toužící ji uctíti, a zdá se mi, že tehdy vyslyšela všechny prosby, i nejpošetilejší.

A pak vešla do kláštera, v klausuru, kde už na ni čekaly s netrpělivostí ostatní sestry. Zapadly za ní brány, za ní, mrtvou, stejně jako za ostatními, živými...

A myslím i na jiné dny, kdy po schodech, vedoucích ke klášteru karmelitek, stoupaly zamyšlené ženy, se zraky, roznícenými jedinou vášní, vášní samoty a smrti. Stoupaly, by se nevracely už nikdy.

Tam nahoře v poustevnách barnabitského kláštera, do nichž se donáší každého večera z Prahy jen večerní zvonění, mizely navždy.

Tyto ženy, šťastné jiným štěstím, než je štěstí tohoto světa, jež si představuji vždy s bledou pletí stejně jako s pohledy, ztrácejícími se v hlubinách snu, klekaly před křeslem Marie Elekty z Ježíše a dotýkaly se rukou jako dětskou, slabými, ovlhlými prstíky lemu jejích šatův...

A Marie Elekta z Ježíše se usmívala stejně na ně, jako se usmívala onoho červencového dne roku 1792 na zbožný lid, jenž ji přišel uvítati na Radnických schodech...

Usmívala se na ně, jako se usmívala kdysi na ctihodnou sestru Angelu, když skláněla hlavu do klína své milované převorky a chtěla v něm usnouti jako po dlouhé, unavující pouti...

A myslím na všechny lidi, básníky a milence, kdo chodí a potkávají se na těchto schodech, se zoufalým smutkem v srdcích.

Některého večera, za Ave Maria, kdy je naše srdce ještě rozevřenější než kdy jindy, chtěl bych potkati zde všechny, kdo mne milovali, a jež jsem kdy miloval, chtěl bych na ně pohlédnouti jako Dante na vrchu očistcovém v poznání nicoty a pomíjivosti všeho, co jsem kdy snil a po čem jsem toužil... A pak snad bych pochopil, proč se

usmívá Marie Elekta, vidouc osudy lidí, - pak snad bych pochopil, že za celý život, jejž jsem žil dosud, za všechny radosti, jež mi osud daroval, a za všechny bolesti, jimiž se chvělo mé srdce, nedala by žádná z řeholnic, bydlící tam nahoře v mlčení chladných, kamenných prostor, šťastnou chvíli, kdy usedne u nohou Marie Elekty a dívá se s láskou v její živé, vlídné, široce rozevřené zraky.

Naposled sakristan mi otevírá barnabitský chrám. Naposled stojím u mříže, zastřené neprůhlednou rouškou.

Tichem kláštera se nese zvuk zvonce. Pak se ozývá rachot závor, karmelitka otvírá okno klausury.

Rouška s mříží mizí. Slyším kroky odcházející sestry. Zachrastil ještě naposled její růženec. Zamihl se její stín vzadu na okně z chodby, bíle zastřeném.

Osaměl jsem s Marií Elektou.

Dnes ji vidím jako v mlhách. Jest ode mne vzdálena zase o půl třetí století.

Dnes je zase žena, která žila v sedmnáctém věku, byla Italka, milovala modré nebe

své vlasti a šla zemříti pod těžké, smutné, severní nebe kacířské země.

Dnes jest její legenda zase barokovým dramatem, inspirovaným geniem svaté Terezie, a její klášter je zase tmavým Escurialem askese.

Cítím teď, jak se chvěje celá má bytost pod spáry děsu a hrůzy. Zdá se mi, že mé celé nitro jest jako pod tíhou ohromné, zdrcující náhrobní desky.

Kladu k nohám světice bílé, chlorotické růže. Něco jako mrtvý stín i na ně padá.

Odcházím. Cítím neúprosnou tragiku všeho, co jest, všeho, co umírá, i všeho, co nechce umírati, tragiku hynoucího i tragiku věčna...

Ale když stojím zase na schodech, když shlížím na město, jež v dáli neurčitě šumí, dlouhý, bledý stín se druží ke mně.

Cítím v srdci jakousi lítost z toho, že nedovedu býti jako některá z prostých duší, jež zde vítala vracející se Marii Elektu a hleděla s důvěrou v zasklená okna pozlacené skříně, v níž ji přinášeli z Pohledu. A najednou se mi zdá, že pochopuji úsměv ctihodné služebnice Boží Marie Elekty z Ježíše, úsměv takové laskavosti a takové shovívavosti. A cítím, že tak dovede se usmí-

vati pouze ten, komu celý svět není než přeludem a jeho vlastní sen jedinou skutečností, kdo se dovede zbaviti tělesnosti, pocitu sebe sama tak, jako se zbavujeme ve spánku útrap toho, co za dne žijeme.

Osamělost, podobná hmotné tmě, stoupající kolem ze všech koutů, halí teď i mou myšlenku.

Stojím na posledním stupni schodů.

A neodvažuji se ohlédnouti za sebe, na schody, po nichž jsem sešel, na schody, po nichž byla nesena světice, a na nichž utkvěla vůně jejích neviditelných stop.

Vrátím se ještě někdy k nim? Budu toužiti, bych vdechoval zase těžké, husté ovzduší starých, legendárních příběhů? Protlačím se k desce náhrobní, položím na ni tvář a budu naslouchati, je-li v hrobě něco živo, doutná-li tam jiskra života?

Cítím jediné: jsem se vším, co žije, spojen v jediném, nekonečném, tmavém utrpení. A mlčící klášter nad mou hlavou jest jediné místo, kde záhada toho, že jsme, odpovídá dokonale všem našim pochybnostem...

JIŘÍ
KARÁSEK
ZE LVOVIC
LEGENDA O CTIH.
MARII ELEKTĚ Z JEŽÍŠE
OBÁLKU, FRONTISPICE A VIGNETU
V TITULU NAVRHL FRANTIŠEK VIK
VYTISKL FR. OBZINA VE VYŠKOVĚ
VYDAL LADISLAV KUNCÍŘ,
V PRAZE-BUBENČI 394
V LEDNU
LÉTA PÁNĚ
1922